DISSERTAT

LITHOLOG

J. G[illegible]

1687

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

GROENEVELT, J.

65391/A/1

V 3.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON · 11, CHANDOS ST. CAVENDISH SQ.
ESTABLISHED
1773

H V

E: Libris,

Hen: Vandenberg.

CVM *nuperrimè Liber (cui Titulus* Diſſertatio Lithologica) *latinè editus eſt ab erudito Viro* Joanne Groenfeldio, *M. D. Quem in Collegium noſtrum admiſimus; Nos etiam eundem Lithotomum plurimis Operationibus inſignem approbamus, & Librum ejus Luce novâ dignum judicamus.*

Tho. Witherley *Præſes Collegii Med.* Lond.

Joannes Bett
Edvardus Browne
Gulielmus Dawkins
Gulielmus Briggs
} *Cenſores.*

DISSERTATIO LITHOLOGICA

VARIIS

Obſervationibus & Figuris

ILLUSTRATA.

AUCTORE

JOANNE GROENEVELT,

Tranſiſalano Daventrienſi, M.D.

E Col. Med. *Lond.*

EDITIO SECUNDA,

Priori multò Auctior & Emendatior.

LONDINI,

Typis *M. Fleſher*, Impenſis *Abeli Swalle* ad inſigne Monocerotis in Cœmeterio Divi *Pauli*. 1687.

DON·MEDICAL SOCIETY OF

A Catalogue of ſome Phyſick Books lately Printed; and to be ſold by *Abel Swalle*, at the *Unicorn* in St. *Paul's* Church-yard.

FOLIO.

BReynii (Jac.) *Exoticarum Plantarum Centur. (prima. Ged.*
Boneti (Theo.) *Sepulchretus ſive Anatom. Pract.* 2 *Vol.*
———*Ejuſd. Mercurius Compitalitius.*
———*Ejuſd. Medicina Septentrion. Collatitia.* 2 *Vol.*
Bibliotheca Anatomica. 2 *Vol.*
Bidloo (Goed.) *Anatomia, CV Tab. ad vivum delineat.*
Diemerbroeck (Isbr. *de*) *Opera omnia Med. & (Anat. Ultraj.* 1685.
Fortii (Raym.) *Conſultat & Reſponſion. Med. Centur. (*2 *Vol.*
Fernelii (Joan.) *Univerſa Medicina.*
Hildani (Gul. Fabr.) *Opera Med & Chyrurg. omnia.*
Hortus Indicus Malabarricus. 6 *Vol.* Amſt.
Riverii (Laz.) *Opera Medica Univerſa.*
Zahn *Oculus Artificialis ſive Teleſcop.* 3 *Vol.* (Norib. 1686.

Quarto

QUARTO.

Acta Eruditorum Lipſiæ compl. uſq; ad menſem Octo-(bris. 1686.

Blaſii (Ger.) *Anatomia Animalium.* Amſt.

Bartholini *Acta Med. & Philoſ. Hafnienſ. An.* 1671, (1672, *&c. ad* 1679. *compl.* 5 *Vol. Hafn.*

Bauhini *Pinax Theatri Botan. ſive Index in Theo-(phraſti Dioſcord. &c. Opera* Baſil.

Bohn (Joh.) *Diſſertat. Chym. Phyſic.* Lips. 1685.

——— *Ejuſdem Circulus Anat. Phyſiolog. Seu Oeco-(nom. Corpor. Animal.* Lips. 1686.

Borellus (J. Alph.) *de Motu Animal.* 2 *Vol. L. (Bat.* 1686.

——— *Ejuſd. De Vi Percuſionis & motion. Natural.* Ib. 1685.

De Blegny (Nic.) *Zodaicus Med. Gallicus An.* 1679. (80, 81, 82, 83. *compl.* 5 *Tom.* Genev.

Cleyer (Andr.) *Specimen Med. Sinicæ.* Fran. 1682.

Caſtelli (Balth.) *Lexicon. Medicium edit. & Auct. (è* Jac. P. Brunone. *Nor.* 1682.

Dolæi (Joh.) *Encycloped. Med. Theor. Pract.* Fran-(cof. 1684.

——— *Idem.* Amſterd. 1686.

Ettmulleri (Mich.) *Opera Pharmac. Chymic.* Lugd. (1686.

Van Helmont (J. Bapt.) *Opera omnia.* Franc. 1682.

Helwigii (Joan.) *Obſervat. Phyſ. Medic.* Aug. Vind. 1680.

Hofmanni (Joan.) *Diſſerat. Anat. Phiſiolog. ad* J. Van Horn. *Microcoſm. Seu Brev. introd, ad Hiſt. (Corp. Hum.* Alt. Nor. 1685.

Lindenius

Lindenius Renovatus ſive I Ant. vander Linden *de Scriptis Medicis ab Geo. Mercklino continuat* (*& Edit.* Norim. 1686.

Muſæum Hermeticum Reformat. & amplificat. contin. (*Tract. Chym. XXI.* Francof.

Marcggravii (Chri.) *Materia Med. Contracta.* Am- (ſterd. 1682.

Miſcellania Med. Curioſa. *compl.*

Silvii (Fran. de le boe) *Opera Medica.* Amſt. 1680.

Wills (Tho.) *Opera Omnia.* Amſt. 1683.

Wedelii Geo. Wolfg.) *de Medicam Facultat cognoſ-* (*cend & applicand* Jenæ.

———-*Ejuſdem de Medicam. Compoſit. Extempor.*

———-*Ejuſdem Opiologia.*

———-*Ejuſdem Pharmacia in Artis form. redacta.*

———*Ejuſdem Phyſiologia Med.*

———*Ejuſdem Progreſſus Acad. Nat. Curioſ.*

———--*Ejuſdem Amœnitates Mater. Medic.* 1683.

———--*Ejuſdem Pharmacia Acromatica.* 1686.

OCTAVO.

Bartholini (Tho.) *Anatomia.*

Briggs (Gul.) *Optholmographia.* 1684.

———*Ejuſdem Theoria Nova Viſionis.* 1686.

Cranen *Lumen Medicum. h. e. Praxis Medica Refor-* (*mata ſive Anot. in Prxin. H.* Regii. 1686.

Graaf (Regen. de) *Opera omnia.* L. Bat. 1677.

Glauberi (J. Rod.) *Opuſcula Med. Omnia.*

Juncken (J. Helf.) *Medicus præſenti Seculo accomo-* (*dandus. Edit. Secunda.* 1687.

Le Mort (Jac.) *Pharmacia & Chymia Med. Phyſ.* (L. B. 1684.

Willis (Tho.) *De Anima Brutorum.* Lond. 1672.
Duodecimo.

DUODECIMO.

Gliſſon (Fran.) *Tract. de Ventriculo & Inteſt.* Amſt.
——— *Ejuſdem Anatomia Heppatis.* *Ib.*
——— *Ejuſdem Tractatus de Rachitide.* *Ib.*
Haveii (Gul.) *Exercitat. de Generat. Animal.*
Muys (Joh.) *Praxis Chyrurg. Ration. Decad. V.* 1685.

With many others too long here to mention.

FINIS.

Honoratiſſimo Domino,

D. GEORGIO,

COMITI FLINTENSI,

Vice-Comiti de Weikham,

BARONI de WEIM;

SUPREMO

ANGLIÆ CANCELLARIO,

Et Sereniſſimo

JACOBO SECUNDO,

REGI ANGLIÆ,

A Secretioribus Conſiliis.

Illuſtriſſime Domine,

QVàm felix eſt bonæ Valetudinis conditio, & quanta ejus beneficia ſunt, ap-

parere

parere poſſit, à miſeriis afflictorum, quæ ſæpiùs graviſſimis Symptomatis conjunctæ ſunt, & mortem frequenter comitantur infelicem.

Hæc omnia manifeſtum nobis reddunt, & honorem ejus artis docent, quæ Sanitatem vel conſervare vel reſtituere ſolet. Ideóque inter omnes Artes ſummam ſibi dignitatem vendicat, quippe quod ſcopus & finis ejus eſt Sanitas, quæ ſingulis & omnibus hujus ſeculi bonis longè præfe-

renda, ſine quâ bona alia quid ſunt, niſi bonorum umbræ, imò nihil? Quia, illâ remotâ, nullus eſt bonorum uſus, nulla in illis complacentia: adde quod in corporis humani benè eſſe, ſumma eſt delectatio, & maxima omnium hujus Mundi felicitas poſita eſt, juxta illud Horatianum,

Si Ventri benè, ſi lateri eſt, pedibusq; tuis, nil
Divitiæ poterunt Regales addere majus.

Quibus commoti rationibus Medicinam amplexi ſumus, quæ per omnia ſecula in pretio fuit, & ejus profeſſores, adeò ut in proverbium olim abiit,

Medicos eſſe honorandos.

Ad hæc uſque tempora (illuſtriſſime Domine) grati agnoſcimus, quantum devincti ſumus Nomini Veſtro, Vobis cùm Collegii Regalis Londinenſis Provincia demandata

data fuit à ſereniſſimo noſtro Rege JACOBO, *mihi, (alieno licèt origine) mihi inquam, minimo licèt inter alios omnes radiis favoris Veſtri & Benevolentiæ Veſtræ aſpirâſti, & in Albo Medicorum reliquiſti; & (uti ſpero) in ſalutem multorum, eorum imprimis, qui calculo afflicti, ope noſtrâ* σὺν Θεῷ *opitulati fuerint, ut vitam in futurum degent doloribus & tormentis liberam: Sed ne extra cancellos vagari videor,*

Hæc omnia cum bono Deo Veſtris afflatus auſpiciis conabitur ille, qui minimus licèt inter clientes Veſtros, maximus tamen Nominis Veſtri & ſummæ Veſtræ Altitudinis

Cultor humillimus,

J. G.

Clariſſi-

Clariſſimis Doctiſſimiſque Viris

D.D. PRÆSIDI & SOCIIS

COLLEGII REGALIS

Medicorum Londinenſium

TENUEM HANC OPELLAM

In SUÆ OBSERVANTIÆ

Perpetuum Teſtimonium

Humillimè ſimulac ex Animo

Dat, Dicat, Dedicátque

J. G.

LOngâ rerum ſerie & communi omnium experientiâ manifeſtum hoc habemus, & velle & poſſe civium Societati, & microcoſmi quidem communitati prodeſſe magnorum & præſtanti-

orum virorum eſſe, quos in Politia literaria invenimus.

Quod verò non minimum inter veſtras laudes eſt, in ſummo poſiti eſtis prudentiorum conſilio, & vobis commiſſa eſt cura, ne Medicaſtri licentiores quidem, ſed minimè Licenciati, Rempublicam Medicinæ turbent & dehoneſtent in proprium emolumentum, ſed in multorum ruinam; quinimò vobis demandata eſt provincia, ne minimi quidem errores in medicamentis ipſis componendis aliorum inſcitiâ committantur, ideóque veſtris ſub auſpiciis prodit Pharmacopœa Londinenſis ſummo perfecta ſtudio & diligentiâ. Hinc ſtudia veſtra tam privata quàm publica orbi quoque univerſo tantum emolumentum afferunt. Adeò ut vos ſub DEO & Rege noſtro ſereniſſimo IACOBO, quaſi

Deos

Deos Tutelares & Æſculapios minimè erubeſco, nec vereor appellare, adeò ut vos omnes magnifico illo *Homeri* elogio poſſim adornare,

Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Quibus de cauſis Vos hujus Diatribæ patronos advocavi, occurrebat enim mihi nullos magìs mereri, nullis magìs deberi, quàm vobis, qui honoratiſſimæ non modo Scientiæ, ſed & practicæ Medicinæ dediſtis operam, ideóque ut expertiſſimi eſtis Judices, ità candidiſſimi eritis hujus operis Patroni; ſcientiæ enim ſive ſpeculativæ ſive practicæ ſint, nullum habent inimicum præter ignorantem.

Sub veſtris itaque auſpiciis confidens procedo, nullus enim dubito, quin Collegium hoc veſtrum, quod per multos retro

abhinc annos non modò orbi Britannicò, ſed & Europæo plurimùm profuit, & ſurculos etiamſi extraneos recepit & inſeruit (nullus inquam dubito) quin adeò fovebit, ut altiùs radices agere videantur.

Quorſum hæc omnia, niſi (ut non ſolùm nobis nati ſumus) ut ità Vos huic Reipublicæ Anglicanæ inſerviatis, atq; etiam univerſi terrarum orbis commodo.

Et ſpes & ratio ſtudiorum & cogitationum veſtrarum in ſalute miſerorum hominum ſita eſt. Benè quippe noſtis illud Poetæ eſſe veriſſimum,

Non eſt vivere ſed valere vita.

Ad vos itaque, Viri magnifici, eâ ſpe contendo, ut meum hunc fœtum, à peregrino prognatum, & coram vobis expoſitum, candido

bene-

benevolentiæ Veſtræ favore ità benignè accipiatis, ut proſperè ſuccedat & Parenti & Fœtui. Lithologicus eſt, obſervationibus quibuſdam noſtris interſperſus.

Teſtes in vivis ſunt, quos paucis jam elapſis annis, à crudeliori illo, de quo agit Tyranno, veſicæ nempè calculo liberavi, quorum nominum Catalogum, ante annos aliquot, dedi Viro Ornatiſſimo Præſidi noſtro nuperrimo, *T. C.* hunc à me requirenti.

Quod ſi præſenti Præſidi noſtro ità viſum fuerit, catalogum exhibere poſſum eorum qui à me arte Lithotomicâ execti fuerunt, & opem σὺν Θεῷ receperunt, qui Catalogus numerum excedit centenarium. Quod ad Virtutes veſtras generoſáſque animi dotes, beneficiáque imprimis in me collata attinet, ea omnia ſummâ reverentiâ ità amplexus ſum, ut

cum

cum facultate noſtrâ qualis eſt, impræſentiarum & in futurum Vobis me totum devoveo.

Vos interim animitùs oratos velim, ut noſtrum hoc Compendium veſtro favore & patrocinio dignemini in obſervantiæ noſtræ teſtimonium, ſimul & perpetuam Dignitatum veſtrarum Memoriam.

Ità votis (quod aiunt)

multis precatur

Dominationibus veſtris

Devotiſſimus

J. G.

AD
LECTORES.

MIramini fortaſſe, me Medicum, Lithotomiam exercere, cùm videtur Hippocrates repugnare in juramento ſuo, οὐ τεμέω δὲ οὐδὲ μὴν λιθιῶντας, nec calculo laborantes ſecabo.

Anno 1670. antequam Senatus Academicus Ultra-jectenſis Doctorali gradu me adornaret, publicam, utì mos eſt in Academiis, de calculo veſicæ diſputationem habui, quæ fortuitò incidebat in manus Chirurgi cujuſdam, nomine Henrici Velthuſii, (tunc temporis) Lithotomi Amſtelodamenſis, ubi tunc praxin Medicam exercebam, qui poſtquam mecum familiaritatem contraxiſſet, frequen-

tem

tem me accerſivit teſtem, cùm ægrotos à calculo exploraret; ad Empiricorum enim audaciam præveniendam, ſtatutum eſt in Hollandia, ne quis calculum ſecet, antequam Lithotomus in unius vel plurium medicorum præſentiâ ægrotum à calculo exploraverit, & poſt datum Magiſtratui teſtimonium conceditur Lithotomo libertas calculum execandi.

Quid ſi idem mos in Angliâ prævaleret, ſupprimerentur nimis audaces illi Empirici, qui Lithotomiâ abutuntur. Quid dicam? Annon habemus inter nos Scotum quendam, qui, ut auditione accepimus, arator fuit non ità pridem dum apud Anglos verſatus fui, qui adeò audax fuit, atque etiamnum manet, ut in patientes ex omni genere & conditione cujuſcunque Lithotomiam exerceat; quod ad pueros & minores attinet, forte fortuitò, & ex accidente, aliquo ſucceſſu gaudeat, at

illi

illi qui cacochymiâ laborant vel plethorici ſunt ob defectum artis medicæ in præſcribendis medicamentis & corporibus præparandis, ſæpius moriuntur, unde eſt quod tumores conſequuntur, inflammationes & ſpaſmi, atque ipſam aliquando mortem videmus. Indignatio *cogit me loqui ulteriùs de homuncione hoc Empirico, qui adeò intolerabiles errores commiſit, ut vix fide dignum pronunciare videar; ſat ſcio humanum eſſe errare, nec omninò liberi nos ipſi ſumus, at cùm apprehendimus in nobis errorem aliquem, omni curâ & diligentiâ, ut eundem excutiamus, ſtudemus: ideóque in caſu difficiliori communicamus cum illis qui ſubactiori ſunt judicio in arte medica, ut poſſimus noſmetipſos invicem conſultando informare. At Empiricus hic homuncio talis eſt, qui ſæpius auſus eſt ſecare homines adultos minori apparatu, mittendo digitum in anum,*

anum, qui operationis modus talis eſt, ut in pueris ſecandis majori facilitate & ſucceſſu obſervetur, præmiſſis præmittendis, at in aliis diverſis audacior & minùs aptus eſt ſecandi modus, (ſcientes loquimur) mortem intulit immaturam, ut ille infeliciter nimis expertus fuit, qui habitavit in oppido vulgò dicto Limehouſe, *alter etiam miſerè interiit, in platea dicta* Oldſtreet *ubi audaciter nimis conatus eſt genubus ſupprimendo affectorum ventrem inferiorem, ut ſubinde calculus premeretur ad inteſtinum rectum, at, proh dolor! ægroti re infectâ derelicti ſunt & incapaces redditi futuri beneficii & auxilii ab aliis qui Lithotomiam exercent, adeóque miſeri è vita migrârunt.*

Alius in loco (vulgò dicto Old Bethlem) *qui cùm ſectus eſſet in hunc morem barbarum, inſtanter mortem obiit ſubitaneum.*

Quod

Quod ad ſexum fœmineum attinet, illas tractat modo admodum inhumano & indecoro, qui cum adeò literarum ignarus eſt, ut neque legere nec ſcribere poſſit, nec aliquam callet Anatomiam, neſcit omninò vel ſitum veſicæ vel uteri, audax tamen fuit ſecare, ubi calculum tactu invenerit, atque ità acie cultelli partem veſicæ membraneam, uteri ſubſtantiam & inteſtinum rectum ſimul atque ſemel penetravit, & Virginem in tam miſeram & deſperatam perduxit conditionem, ut vix ſine lachrymis exprimere poſſum, quam anonymam impræſentiarum modeſtiæ gratiâ prætereo; hæc miſera puella filia eſt ſutoris calcarii in platea (vulgo dicta Silverſtreet) *cujus calculus ab ipſo extractus penes me eſt, eúmque in indignationem facti ſemper apud nos retinebimus.*

Puellæ hujus adeò miſera eſt conditio ut menſtrua ejus, urina atque

excre-

excrementa effluunt per incurabilem fiſtulam, imperitâ ejus ſectione cauſatam, adeò ut audacter ſatìs nec minus verè pronunciare auſus ſum quòd laniator ordinarius vel minimâ inſtructione præparatus operationem produceret longè meliorem, quàm Empiricus hic atque imperitus operator efficere poſſit. Si impensè aliquis deſideraverit veritatem hujus hiſtoriæ cognoſcere, me compellat, & libenter ei quocunque modo ſatiſfaciam.

Phædrus notiſſimus ille Auguſti Cæſaris libertus fabulam habet ſenariis verſibus elegantiſſimis deſcriptam, de Sutore quodam, non ut Medicaſter noſter (cui nomen ſolum eſt Sutor) ſed reipsâ, qui medicinam nimis audax exercuit, & quia in Medicaſtrum noſtrum optime quadrat, non pigebit riſus gratiâ verbatim deſcribere:

Malus cùm Sutor, inopiâ deperditus,
Medicinam ignoto facere cœpiſſet loco,
Et venditaret falſo antidotum nomine,
Verboſis acquiſivit ſibi famam ſtrophis.
Hic, cùm jaceret morbo confectus gravi,
Rex urbis, ejus experiundi gratiâ,
Scyphum popoſcit: fusâ dein ſimulans aquâ,
Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
Hoc bibere juſſit ipſum, poſito præmio.
Timore mortis, ille tum confeſſus eſt,
Non artis ullâ medicum ſe prudentiâ,
Verùm ſtupore vulgi factum nobilem.
Rex advocatâ concione, hæc addidit:
Quantæ putatis eſſe vos dementiæ,
Qui capita veſtra non dubitatis credere,
Cui calceandos nemo commiſit pedes?

Sed ad Velthuſium noſtrum reverto, cum quo quippe per annos aliquot communicaveram & plurimas operationes ab eo perfectas videram, ille tandem, ſupremâ Dei voluntate, hecticâ febre oppreſſus (quâ etiam fuit extinctus) me advocari curavit, ſuáque mihi dono dedit inſtrumenta Lithotomica, enixè rogans, ut illa in illius memoriam & miſerorum commodum ſuſciperem.

Videram plurimos & à defuncto & ab aliis feliciſſimè liberatos, hinc & ipſe, non ſolùm inclinante, ſed & urgente naturâ, hanc operationem aggreſſus fui, quam per annos aliquot, (Deo adjuvante) felici ex noſtra parte ſucceſſu, exercui, Medicorum quorundam non infimæ notæ, hanc artem exercentium exempla imitando, Magnetis ſcilicet & Ammonii, duorum præſtantium Medicorum, Johannis Anthracini, & Mariani Barolitani, Guilielmi Fabritii Hildani, nec non Cornelii Celſi, expertiſſimi illius Medici Romani (cui in perficienda hac arte plurimum debeo) qui ipſe nunquam tam accuratè de Lithotomia ſcripſiſſet, niſi eidem propriam manum adhibuiſſet, unde & forſan Lithotomum Medicum appellavit.

Et quis quæſo mortalium nobiliſſimam hanc operationem è manu Medici eriperet?

Ipſi

Ipſi Hippocrati neutiquam hoc in mente veniebat, vulgares ſolummodo excludebat Chirurgos, inſcios tunc temporis & temerarios homines, quibus ægrorum ſalus parum Curæ erat, Viros ſagaciores ſimul & cautiores, ſecundum artem praxin dirigentes Lithotomiæ præponebat.

Sed quorſum hæc omnia? Quinimo leges Anglicanæ pro nobis pugnant. Statutum enim eſt Henrici Octavi anno regni trigeſimo ſecundo, capite XL. paragraph. XI. αὐτολεξεὶ *his ipſis verbis.*

In quantum Medicinæ ſcientia comprehenſivè includit & continet notitiam Chirurgiæ, ut ſpeciem quandam Medicinæ particularem; Ideo cautum & ſtatutum eſt, ut quilibet è Corporatione ſeu Societate Medicorum prædictâ, *legitimè electus & admiſſus per* prædictum *Præſidem, Cenſores, & ſocios Medicorum de die in diem, tam intra Civitatem*

Londinenſem, quàm per totum regnum Angliæ profiteri, practicare, & exercere poſſit Medicinæ artem & ſcientiam, in omnibus & individuis membris & partibus ſuis, &c.

Cùm verò, ut cuilibet notum eſt, operatio hæc difficilis & periculo plena eſt, & proinde ut Medicus peritiâ ſimul & cautione ſummâ opus habeat, neceſſe eſt, amore Chriſtiano & languentium ægrotorum miſericordiâ *commotus, ea inter cætera quæ ipſemet circa ægrotos ſæpius obſervavi, typis bono publico mandavi.*

Interim Benevolus Lector omnia & ſingula exploret, & judicium ſuſpendat, & ita non dubitabimus, quin apud omnes peritiores arbitros gratiam aliquam merebimur, quo voto, candidiſſime Lector, deſino, & te longum vivere & valere opto.

Dabam è Muſæo (in platea dicta Throgmorton-ſtreet) Londini 22 Feb. Anno 1684.

Viro Clariſſimo
D. *Joanni Groenfeild*, M. D.
De Lithologia ſua.

J Am minæ duræ cecidere Mortis;
O ccidit triſtis timor ipſe Morbi;
H actenus ſævis cruciata Monſtris
A ntra pateſcunt.
N oſtra dum ridet pia vota cæcis
N ixa ſpeluncis rediviva Gorgo:
E ruit diram Greneveltus imâ
S ede revellens.

G Randinet Saxis, riguoque Cœlum
R ore tabeſcat; jaceantve terris
O mnibus rupes; medióque latret
Æ quore Scylla.
N oxia at membris Siſyphæa moles
E xulet vivis; propriámque Silex
V endicet venam; penitúſque noſtro
E migret Orbe
L æta ſucceſſu Medicina pulsâ
T e Meduſæâ Grenevelte peſte
V indicem laudat: tua Laurus inde
Serpit ad Ora.

NON LEVE GENUS TRAHIS.

Traximus è Saxo noſtræ primordia Vitæ:
Traximus indè trucis miſeri quoque Semina Mortis.
Traxit at indè ſuam laudem Grœnveltus ob artem;
Dum trahit è vivis ægrorum Saxa cavernis:
Ipsâ ne Vitam pejoremMorte trahamus.

Sic Vovet Integerrimi Amici, Doctiſſimi Medici,
Dexterrimi Lithotomi Fœtum artémque unà
meritò ſuſpiciens, Chriſtoph. Crelle,
E Col. Med. Lond.

Clariſſimo Viro

D. *Joanni Groenfeild*, M. D.

De Lithologia ſua.

GRatum opus & longi fœtum, *Grænfelde*, laboris;
Nemo ſui ſimilem deneget eſſe patris;
Iſte quidem Saxis liber eſt & cautibus horrens,
Dum tu propitium fundis ab ore jubar.
Scilicet ex duro mollis tibi pagina Saxo
Surgit & Authorem prodit ubique ſuum.
Calculus *Alpino* qui viſcera mordet aceto,
Qui ſtruit in miſeros tela nefanda ſinus;
Calculus humanæ ſors funeſtiſſima vitæ,
Dat tibi devictas præda ſuperba manus;
Ille tui partem jactat ſeſe eſſe triumphi,
Et ſequitur currus nobilis umbra tuos.
Arte potens rabidi pandis myſteria morbi,
Et ferrum oſtenſo fit medicina malo:
Ferrum infame ſuis, ferrum exitiale rapinis,
Innocuum læto vulnere ſignat iter.
Artis vulneribus naturæ vulnera ſanas,
Et dolet ereptam trux *Libitina* dapem.
Qualis *Achilleo Telephus* cum concidit ictu,
Una manus miſero vulnus opémque facit.
Mire Opifex! quem nulla ſatis præconia laudant,
Et ſtupet in tanto torpida *Muſa* Viro.

J. TURNER, Noſocomio
Regali D. *Thomæ*, à Sacris.

IN
LITHOTOMIAM
JOAN. GROENEVELDII, M. D.
ET
Lithotomi Feliciſſimi.

DEucalionæos Lapides, nec ſecula Pyrrhæ,
    Nec Niobes ſaxum, Muſa referre *velit*.
Sed miſeros hominum Cruciatus, atq; dolores,
    Quas pœnas nunquam Siſyphus ipſe tulit.
Ut corpus redimas ferrum patieris & ignes,
    Quo ſine nulla quies, queis ſine nulla ſalus:
Hos ſecat, ut ſanet Gronfeldius, arte peritus,
    Intùs qui tangens, in cute novit idem;
Cum ſcis ambabus manibus feliciter uti,
    Dextera jam læva eſt, lævaque dextra Tibi:
Ambodexter eris, ne ſit fortuna ſiniſtra;
    Sic Medicus fias, Lithotomúſq; ſimul. (addi;
Eja age, jam poſſit meus hinc Tibi calculus
    Zoïlus ut nequeat rodere dente ſuo.
Vive diu felix! tumulus Tua cum tegat oſſa
    Talis erit, qualem non Ptolemæus habet:
Cum fato cedas, humano corpore famæ
    Extracti Lapides ſint monumenta tuæ.

Succeſſus & Artis Tuæ Admirator
& oculatus teſtis cecinit

J. B.

Peritiſſimo & Amiciſſimo

VIRO

D. *JOANNI GROENFEILD*,

E Collegio Med. Lond. M. D.

De Lithologia ſua

AMICA GRATULATIO.

LAudarem, *Groenfelde*, niſi inviderem,
Sed quidni *invideam* atq; *laudem* ſimul?
Nam *laus* invidiæ comes eſt, *invidia* laudis,
Ut nos alterutri *comites* & *teſtes* ſumus;
Veſicæ & Renibus obſtetricamur uterque,
Et rei fæliciter utrinque peragendæ
Omen fauſtum addimus uterque,
Utrinque, *quaſi ex condicto*, feliciter peractæ
Rem cecidiſſe ex Voto gratulamur.
Amicitiam colimus, & tamen *invidemus*:
Fælix invidia! quæ *æmulari* tantum
Didicit, & ſummas, ſine noxâ, laudes,
Sine metu aut odio *invidendas* dotes
Proponit ſibi glorioſè imitandas.
Scotus ille, qui Calculum in *tenebris* explorans,
Promit etiam *ilia* in mortiferam lucem,
Abeat in ſuam * *Scotiam*; in tenebras ſuas,
Tenebrio indignus *radio* ſalutari,
Dum tu *Belga* Artifex, & ego *Anglus*
De Calculo deq; morte *interdiu* triumphamus
Io Triumphe! actum eſt de Calculo & morte.

* Scotia à Σκότος Tenebræ.

Joannes Browne *Lithotomus & Noſocomii Regalis Sancti* Thomæ *Chirurgus Ordinarius*.

Viro

BREVIS ET SUCCINCTA

Totius Operis Delineatio.

CALCULUS per ſe non eſt Morbus, ſed Cauſa Morbi, aliquando in Symptomatum Claſſem venire ſolet.

CALCULI CAUSA

- **EFFICIENS,** eſt pororum & minimorum vaſculorum, quæ in renibus ſunt anguſtia major.
- **MATERIALIS,** eſt ſalino-terreſtris humor in renes pariter cum ſanguine ejúſque ſero excurrens; qui
  - Augetur in renibus, propter
    - Pororum vaſculorúmque in renibus anguſtiam nimiam, ſanguiniſque ſerum nondum ſatis depuratum.
    - Abundantiam materiæ ſalino-terreſtris, in digeſtionibus primis generatæ, ut Ventriculo, ratione
      - *Cibi craſſi viſcoſi & difficilioris concoctionis, ut,*
        - *Caro* bubula, ſuilla, caprina, ſalita & fumo indurata, *&c.*
        - *Piſces* omnes grandiores, marini, cœnoſi, lacuſtres, anguillæ, murenæ, aliique ſquammis carentes.
        - *Fructus*, poma auſtera, pyra hyemalia, cydonia, caſtaneæ, fungi.
        - *Legumina*, piſa, fabæ.
        - Caſeus, ova dura, *&c.*
      - Potus qui conficitur ex aqua.
        - Turbidâ, ut puteorum.
        - Frigidâ, ex glacie, aut nive liquatâ.
        - Limosâ, ut ſunt aquæ ſtagnantes, quæ non ſolùm augent materiam Calculo generando aptam in renibus, ſed etiam, ob terreſtreitatem, ibidem retinentur.
      - Satietatis nauſeativæ, acquiſitæ ex diverſis in eadem menſa carnium aut piſcium generibus comeſtis.
      - Voracitatis comedendi, vel malæ cibi maſticationis.
    - Præproperum Chyli per venas lacteas tranſitum, cujus cauſa eſt
      - Latitudo Vaſorum, Nam per vias latas feſtinus fit tranſitus materiæ multæ nondum depuratæ ad maſſam ſanguineam, indéque ad renes.
      - Cibus multùm calidus, nam Chylus ex hujuſmodi cibo generatus, ratione acrimoniæ ſuæ accelerat tranſitum ad ſanguinis maſſam, accelerat itidem humores exinde generatos ad renes.
      - Vinum forte & multum naturâ calidum; ut Hiſpanicum, Græcum, Creticnm, & ea ratione quâ cibus calidus. Hinc eſt quod multi fiant horum uſu nephritici & arthritici, credentes confortare primas digeſtiones quod non faciunt, ſed *fermenta corporis ab eo ſubjugantur, & ſpiritus naturales avocantur fugantúrque.*
      - Vinum ſubtile, ut album & clarum. Nam talia vina cùm ſint ſubſtantiæ tenuis & ſubtilis, & aliqualiter calidæ, neceſſariò penetrant ad partes extremas ante eorum depurationem. Præterea cùm aperitivam habeant facultatem neceſſariò ſecum ducunt aliquid ſordidi ad renes.
      - Feſtinus potus cujuſcunque vini in principio menſæ. Nam Chylus inde generatus nullum inveniens obſtaculum (cùm ſit ſubtilis in ſubſtantia cum ſale volatili conjunctus,) citò penetrat, & tranſitum ad ſanguinis maſſam accelerat, immò inſuper adjuvat efficientem calculorum & arenularum cauſam, pororum ſcilicet & minimorum Vaſculorum quæ in renibus ſunt occluſionem. Vide Paragraph. præcedent.
      - Indebitus exercendi corporis motus, ut ante perfectam primam & ſecundam concoctionem equum ſuccuſſorium conſcendere, uti palmariâ pilâ, venere, *&c.* hæc enim corporis partes rarificant motúmque violentum cauſant.
      - Calefactio Dorſi & Hypochondriorum, vel ad ignem, vel in balneis naturâ calidis, vel ex decubitu reſupino ſuper Lectum plumeum. Hiſce enim renes debilitantur, atque ad res morbificas expellendas, inepti redduntur.
  - Retinetur in renibus ultra debitum, vel propter
    - Calorem renum excedentem, qui
      - Reddit ſerum ineptum fluxui & ſecretioni.
      - Debilitat facultatem expultricem renum, ſemper enim expultrix facultas exequitur munus ſuum cum mediocri calore, non excedente.
    - Naturam ſuam viſcoſam, quæ
      - Opplet paulatim ductus obſtruítque.
      - Non facilè obedit expulſioni.
    - [Iſtæ duæ Cauſæ deficiunt in pueris, mulieribus & pituitoſis, ideò materia iſta quæ cum eorum urinis expellitur, non vertitur in lapillos & arenas in renibus, ſed ſæpius in veſica.]
    - Stricturam & clauſionem meatuum ipſorum renum & partium ſubjacentium, quæ eſt, aut
      - *A Natura*, cùm ita partes formatæ ſint.
      - *Per Accidens*, ut propter conſtipationem ventris, aut tumefactum internum aliquod viſcus renibus adjacens.

[Propter hanc Cauſam generantur Calculi in carnoſis corporibus & craſſioribus.]

BREVIS ET SUCCINCTA

Totius Operis Delineatio.

PRÆSERVATIO à CALCULO conſtat

In CAUSA

- **EFFICIENTE** corrigendâ, quod fit
  - Refrigerando renes
    - Internis aſſumtis
      - *Cibis* naturâ frigidis.
      - *Fructibus* naturâ frigidis.
      - *Herbis*, Lactucâ, Endiviâ, Cichorio, Oxalide, Portulaca, *&c.*
      - *Radicibus* Lactucæ, Cichorei.
      - *Potu* infrigidante Cerevifia tenui, Vino limphato.
      - *Medicamentis*, ut Syrup. è limonibus, ex acetoſ. è viol. è malis citriis. Decoctis è Ciceribus ſeminibus frigidis, ut melonum, *&c.*
    - Externis admotis
      - Unguentis, ut Oleo roſar. omphacino, refrigerante Galeni, populeone, Mandragore, papaveris, violaceo.
      - Emplaſtris, ut rec. ol. roſar. omphacin. an. unc. 3. mucilag. ſeminis pſillii. unc. 2. ceræ novæ unc. 5. fiat ex his Emplaſtrum, extendatur ſuper alutam, & applicetur regioni renum poſt inunctionem.
  - Evitando illa quæ renum temperiem nimium diſturbant, quæ ſunt, aut
    - Internè ſumpta
      - *Aromata.*
      - *Vina Calida.*
      - Cibi calidi.
    - Externè advenientia
      - Decubitus reſupinus in molli pluma.
      - Calefactio dorſi ad ignem.
      - Balnea naturâ calida.
- **MATERIALI** auferendâ, quod fiet ſi
  - Materia retenta in renibus expellatur antequam in lapillos & arenas convertatur, quod fiet
    - Primò Medicamentis incidentibus.
      - Rec. Rad. Aſparag. rub. tinct. an. M. ß. fol. beton. pol. mont. cicer. nigr. an. P. 1. Sem. Melon. P. ß. F. decoctio in aq. pluvial. docoq. priùs radic. tunc Rec. hujus decoct. unc. 6. lap. judiac. vel ſal. nitr. ſcrup. ß. Hauriat hanc quantitatem pro hauſtu matutino tribus diebus, & omni vigeſima die iteretur, & continuetur ad tres dies.
    - Secundò Urinam provocantibus.
      - Rec. Rad. acori, majoran. valerian. an. M. 1. fol. beton. Sabin. an. M. ß. ſem. melon. excort. cicer. nigr. an. M. ß. ſem. apii. fœnic. dulc. ſeſeleos ameos, an. dr. 2. cinamon. dulc. drach. 3. F. decoctio in aq. pluvial. Doſis unc. 6.
  - Cauſæ retentionis ejus materiæ amoveantur, quod fiet
    - *Calorem* auferendo & imminuendo, quod ſupra.
    - Materiam ſalino-terreſtrem alterando medicamentis, ut ſupra.
    - *Alvum conſtipatam* laxando
      - *Clyſtere:* Rec. Herbarum malvæ altheæ, viol. betæ, an. M. 1. chamomil. M. ß. F. decoctio in aq. ſ. q. Colatur. unc. 12. add. Caſſ. fiſtul. unc. 1. ß. mell. unc. 2. oleor. chamomill. aneth. lilior. albor. an. unc. 1. Fiat Clyſter.
      - *Medicamento lenetivo.* Rec. prunor. caricar. moll. uvar. paſſar. mund. jujub. Sebeſten. an. P. ß. Decoq. in aq. lib. 2. ad lib. ß in qua diſſolv. Caſſ. Fiſtul. unc. 1. ß ſumat ſingulis menſibus vel ter quaterve in anno.
    - *Otium indebitum* illarum partium corrigendo, quod fit equitando ſuper equum ſuccuſſorium ſemel vel bis in hebdomada.
  - Cauſæ augentes prædictam materiam reſecentur, quod fit, ſi
    - Renum intemperies emendetur. Abundantia materiæ non naturalis in ventriculo venis lacteis, *&c.* amoveatur
      - Diverſione, ut Vomitu. Rec. fol. Aſari No. 3. contundantur, & ex hydromelite fiat potio Vomitoria. Rec. Rad. Aſar. pulv. dragm. 1. ß. hydromelitis unc. 4. F. potio vomitoria.
      - Evacuatione, ut Med. lenitiv.
      - Evitatione eorum quæ ejuſmodi materiam generant, ut ſunt
        - Cibus Craſſus.
        - Potus malus.
        - Nauſea.
        - Voracitas.
    - Præproperus Chyli & humorum tranſitus in venas lacteas, receptaculum chyli, & ductum Chyliferum: quod fit vitando
      - Res aperitivas, quæ latiores reddunt meatus quàm decet.
      - Cibum naturâ calidum.
      - Vinum naturâ calidum.
      - Vinum album ſubtile continuò aſſumptum.
      - Potationem vini cujuſcunque in principio menſæ, intempeſtivum exercitium à cibo ſumpto, ut etiam Venerem.
      - Animi pathemata, ut ſunt ira, *&c.*

ARTIC. I.

QUOD ad Etymon attinet, ut Philoſophus ait, Δεῖ πρῶτον ἐξετάζειν τὰ ὀνόματα, calculus itaque à calce nomen ducit, eſt enim corpus quoddam concretum, quod cum calcis inſtar ſit in lapidem induratur, & apud *Græcos* λίθος, & affectus inde ortus λιθίασις dicitur, calculúſque renum proprio vocabulo νεφρίτης vocatur, mutuatâ ſcilicet ab ipſis renibus appellatione, quos *Græci* proprio idiomate νεφρὺς vocant, & quamvis nephritidis nomine quilibet renum affectus intelligi poteſt, cùm tamen magnitudine doloris cruciatúſque vehementia cæteros facilè excedat, non immeritò (Κατ' ἐξοχὴν) id ſibi ſuum ac proprium fecit.

ARTIC. II.

EX præmiſſis itaque patet, ſub calculi nomine nos intelligere corpus durum in renibus potiſſimum ac veſicâ in lapidis formam concretum.

ARTIC. III.

ANxie hic velle inquirere, an calculus ſit Morbus, an cauſa morbi, an vero ſymptoma, incaſſum foret: Quæſtiones enim meræ de nomine ſunt, & pro diverſo reſpectu, diverſimodè reſponderi poſſet.

Morbum tamen dici vix poſſe putamus (reclamante licèt Galeno) cùm nulla ſit prava partium diſpoſitio, Sed partis diſpoſitionem vel ſequatur vel immutet.

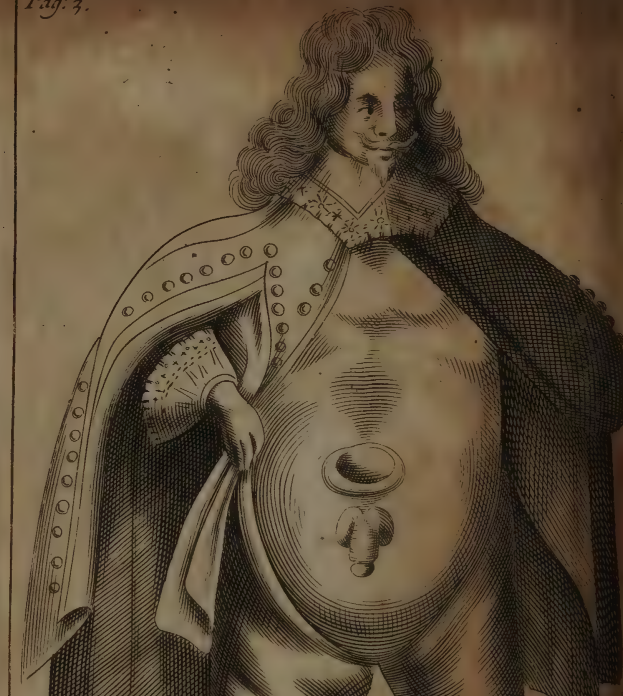
Dicetur vero cauſa, cùm obſtructionem, vel exulcerationem, dolores immanes, ſimiliáque Cauſare aptus natus ſit, qui etiam, quoties excernitur, in ſymptomatum claſſem venire ſolet.

ARTIC. IV.

SUbjectum calculi quodnam ſit, omnibus in propatulo eſſe arbitramur, veſica ſcilicet & renes, niſi cùm natura deficit, & ut cum Philoſopho loquamur, ἁμάρτημα τῆς φύσεως ſit, quale ut oculis quondam noſtris *Amſtelodami*, anno 1671. exhibitum fuit, ita auribus veſtris hic referre non dedignamur.

In Anatomia quadam corpus offendimus, quod veſicâ urinariâ omninò carebat,

Pag: 3.

bat, nec Vir erat, nec fœmina (virili dum viveret veſtitu ſemper incedebat, uti tabulâ aversâ* demonſtratur, annos antequam moreretur, triginta ſex agebat) in loco ubi pudendum debuit apparere, nihil habebat pudendi, ureteres erant illi ſolito multo latiores, qui à renibus ad umbilicum vergebant, ubi erat quædam protuberantia (epidermide privata) penis vulvæve officium ſupplens, paulo inferius, extuberantiam habebat in formam dactyli, non tamen perforatam, globulúmque ab utraque parte teſticularem, viriles ei teſtes inguinibus abſcondebantur, ſed hæc ἀπερσδιόνυσα.

Subjectum itaque calculi ſunt veſica & renes, qui non ſecus ac ad id deſtinati uteri, lapillis imprægnati conſpiciuntur, quas demum graviſſimis ſæpe nixibus excludunt.

Sed hic quæſtio incidit an calculus duntaxat in ſinu qui ab ureteribus expanditur ejúſque tubulis generetur, an vero in ipſo renum parenchymate?

Alterutrum negare vix poſſumus, quoniam, præter noſtram experientiam, non pauci magni nominis Viri, Euſtachius, Foreſtus, cæteríque propriis id experimentis comprobârint; quorum loca, ne actum agere videamur, hic afferre ſuperſedemus.

Notan-

Notandum tamen, calculum qui in propria renum ſubſtantia gignitur, ſi paulo grandior fuerit, abſque dilaceratione in pelvim delabi non poſſe, cùm carunculæ, quas proceſſuum mammillarium nomine Anatomici indigitarunt, & per quas unus ipſis exitus patet, perforationes ſuas habeant tam minutas, ut vix capitis pilum admittant.

Quodque de calculo renum diximus, idem fere conſiderandum venit circa eum, qui in veſica fit, duplicem nempe ei concedi locum, tum, ubi in mediis urinæ undis naſcitur, in ipſa ſcilicet veſicæ cavitate, tum etiam in extremis ureterum finibus, intra duplicem veſicæ tunicam, ubi è renibus minutulus delapſus & hærens quandoque accreſcit, ureteres quippe dum non longè ab ejus collo veſicæ implantantur, priuſquam in amplum abeant ad integri digiti latitudinem, duplicem veſicæ membranam perreptant, in quorum limitibus intra ipſam membranæ duplicaturam, calculus quandoque perficitur; non fluitans ut in cavo, ſed veſicæ tunicis, quam firmiſſimè ſæpe annectitur.

ARTIC. V.

INficiari tamen hic nolumus in aliis quoque corporum partibus calculorum fœtus naſci, cùm & ipſius Hippocratis Auctoritas pro eo pugnet, 5. Epidem. Hiſtor. 25. & tot Clariſſimorum Virorum experimenta & noſtræ obſervationes idem evincant.

Joh. van. Horne, piæ memoriæ, Anatomiæ & Chirurgiæ, Lugd. Batav. quondam Profeſſor, noſtrâ memoriâ atque etiam præſentia, è cerebro *Adami Stuartii* (qui cùm in vivis eſſet, Profeſſor erat Philoſophiæ) varios extraxit calculos *.

Clariſſimus Fernelius in pulmonibus diverſæ duritiei calculos obſervavit.

In fellis veſicula hic *Londini* jam bis in Anatomica diſſectione varios inveni calculos.

Nucis juglandis magnitudine calculum vidi mulierem per ſedes ejeciſſe; quæ antea continuâ cardialgiâ oppreſſa fuerat.

D. Tolet, Chirurgus Pariſienſis, refert ſe vidiſſe virum qui ante viginti annos calculum per umbilicum excreverat.

---

* Rich. Wiſeman, *lib.* 4. *cap.* 8. *de Ranula, obſerv.* 3. *refert ſe per inciſionem ſub linguâ lapidem extraxiſſe olivæ nucleo ſimilem.*

Capa-

Capavaccius, Paræus, Sennertus, Scaliger, Cæteríque Viri celeberrimi tales plurimas Curioſis Lectoribus oſtendunt obſervationes.

ARTIC. VI.

IN aſſignanda calculi cauſa diſſentientes admodum & contrariæ Medicorum reperiuntur ſententiæ, ſunt enim qui ad divina contemplationes ſuas erexerunt, & à primordiis creationis noſtræ pœnáque apoſtaſiæ humano generi Superorum numine impreſsâ lithiaſis cauſam petere conati ſunt. Statuentes non mirum eſſe in terram reverti id quod ex terra ortum traxit :

Unde genus durum ſumus ——

Ut cecinit Poeta metamorph. I. *Fab.* VII.

Unde terrenæ conſtitutionis eſſe dicimur, & oſſa gerimus lapidibus conferenda duritie & ſoliditate, quale eſt os petroſum in organo auditus, item dentes quibus mediam inter ſaxa & oſſa naturam aſſignavit Creator ſapientiſſimus.

Communiſſima tamen & maximè recepta cùm veterum, tum recentiorum ſententia eſt : calculi, qui nempe in renibus fit, cauſam ſoli atque unico renum immo-

immoderato, ac quaſi adurenti calori eſſe adſcribendam.

Volunt quippe, craſſa illa, viſcoſa, pituitoſa atque tartarea, ut vocitant, excrementa, quæ materialem, (duplicem enim ſtatuunt, materialem & efficientem) ejus generationi cauſam præbere aſſerunt, paulatìm exiccari, & tenuioribus ac humidioribus partibus abſumptis in ſpeciem lapidis converti, non aliter ac videmus ex multis herbarum ſuccis & mineralibus lapides medicamentoſos & corroſivos à chymicis & Chirurgis ſento quodam calore & exhalatione excoqui.

Verùm quantum difficultatis hæc opinio involvat, omnibus, quos non in totum occœcavit veterum opinio & authoritas, facilè palam fit: Annon in ſenibus temperamento frigidis, mulieribus phlegmaticis, frigidiori temperie imbutis, aliíſque calculos generari, quotidiana docet experientia? Vid. Hipp. Sect. 3. Aphor. 31.

Inſtant porrò: ſi viſcoſa & lenta materia fornacis calore in tam duram & lapideam materiam indurari poteſt, quidni materia viſcoſa in calculum P. N. calore in corpore indurabitur?

Reſpondemus primò, an ullus mortalium tantum in ſuo corpore calorem, ac quidem fornacis, tolerare poteſt, qui, ante-

antequam talis viſcoſa materia in tam duram materiam compingatur, requiritur?

Secundò: an idem calculo, qui urinâ ſubmergitur, obvenit quod lateribus, qui candentiſſimo exiccantur furno?

Si à modico tantùm calore gignerentur (uti quorundam eſt ſententia) aquâ iterum ſolverentur, ſicuti videmus lutum, modico igne ſiccatum, ſi humore iterum imbuatur, ſolvi.

Si à calore, febres exinde continuæ, ſymptomaticæ, habituales, ut ita dicam, & moraſmodeis ſequerentur.

Minimè licebit in eo refugium quærere, quod tamen intenſus hic percipiatur calor, cùm ille calculum non præcedat, ſed occaſionaliter ab eo oriatur, prout videmus in digito calorem à ſpinâ infixâ, non autem ſpinam ibidem à calore fieri.

ARTIC.

ARTIC. VII.

VElle hic varias illas tot diſſentientium authorum opiniones recenſere, ſuperfluum eſſet; dum quidam à frigoris exceſſu (quamvis in corpore, partibúſque ſat calidis) concreſcere, & glaciei inſtar congelari calculum putent.

Alii ad aſylum illud occultarum qualitatum confugiunt.

Quin & nonnulli, qui ab hiſce vocibus magìs abhorrent, Spiritum quendam ſalinum, lapidificum, & urinæ naturalem terram volatilem, ut vocant, conſtringi, & ità ens quoddam novum, DUELECH Helmontio vocitatum, in renibus veſicáve produci, contendunt, eodem planè modo, quo ligna, ſtirpes, animalia, aquis quorundam fontium immiſſa, in lapides converti dicuntur, & integras peditum equitúmque turmas (ſi hiſtoriis habenda fides) quibuſdam in locis, à ſpiritu quodam è terra expirato in ſaxa diriguiſſe teſtantur, dum interim non vident, ſpiritum illum lapidificum & penetrantem (ſi talis in urina detur) non tam in ea calculum producere, quàm potiùs ipſos renes reliquúmque corpus lapideâ naturâ imbuere, atque adeò non ſecus ac in exemplo allato, in ſaxum mutare debere.

Nobis

Nobis in præſens ſuffecerit paucula hic addere, & hujus rei cauſam ſimpliciſſimam, ac quàm maximè intelligibilem (ſalvo interim rectiùs ſentientium judicio) breviter ob oculos ponere.

ARTIC. VIII.

NOtum eſt ex urinæ analyſi è variis eam concinnari partibus.

Præterquam enim quod magna hîc reperiatur aquæ copia, quæ urinæ baſin conſtituit, & bilis pars modica, aureum illum, ſeu potiùs corticis citri ſimilem colorem ipſi impertiens, quin & materia pituitoſa, ſuperficiei utplurimùm innatans, matulæque adhæreſcens, & coronam faciens, adeſt etiam præterea & ſalina & terreſtris quædam portio, quæ ex alimenti neceſſitate urinæ permiſcetur, ac ex ſapore & contentis ipſi ineſſe deprehenditur, ínque omni urina naturaliter hoſpitatur.

Pars itaque hæc terrea craſſa & minùs agitata (quam materialem calculi cauſam conſtituere volumus) cui & forſan ad majorem ſpiſſitudinem, ſalis modicum admiſcetur, ſive è viſcerum chylificantium aut chymificantium aliquâ labe, majore copiâ in corpore luxuriet, aut reliquis corporis partibus minùs benè ſit permixta, ſive

ſive eadem ex nimia ipſius in aſſumptis ubertate (qua plurima alimenta ſcatere neceſſe eſt) in ventriculo non benè ſubigi aut ſecerni poſſit, indéque cum chylo per inteſtina tranſeat in venas, & cum ſanguine per cordis ventriculos in arteriam aortam delata, emulgentem, ut vocant tandem ſubeat, ibi tum illa in minutiſſimis illius arteriæ ramulis extremis, aut carne iis proximâ, vel ſi carunculas, papillarum in modum extuberantes egredi adhuc valeat, in tubulis aut pelvi ſubſiſtit, facilè hæret, contiguum ac demum continuum evadit, & in exiguam primùm particulam (quam cum Fernelio nucleum vocare licebit, & majoris calculi rudimentum eſſe cum eo credimus) ibidem abit, quæ deinceps, allabente magìs ac magìs ſimili materiâ, novóque pabulo, corticatim indies accreſcit, donec tandem intercedente nullo glutino, præter immediatum illum minimarum partium cum quiete contactum, fiat lapis, ex multis veluti laminis coagmentatus, non ſecus ac in cœparum putaminibus videre eſt, ut & in ipſo lapide Bezoar, qui ex multis quoque tunicis contexitur, & ità ſenſim augeſcit uti curioſis rerum indagatoribus conſtat.

ARTIC. IX.

ARenoſa illa & calculoſa renum conſtitutio, quam urget Fernelius & plurimi cum eo, qui in ejus caſtris verſantur, ſi benignâ interpretatione uti hic voluimus, concedi quodammodo poſſet, intelligendo per eam non occultam quandam, & à cauſis illis manifeſtis diverſam (quam nonnulli fingere volunt) vim lapidificam, verùm potiùs pororum, & forſan etiam vaſculorum minimorum, quæ in renibus ſunt & per quæ urina tranſcolari naturaliter debet, majorem anguſtiam, ſive ex primo ortu talem quis nactus fuerit, quo & hæreditariam calculi diſpoſitionem maximè referimus, ſive progreſſu ætatis per res non naturales vulgò dictas, eam ſortiatur: credi enim facilè poteſt, *materiam* * *illam minùs mobilem* & agitatam, cùm craſſa omnino ſit terræque indolis,

* *Podagrici renum calculo quamplurimi affliguntur, ex eo quod parùm ſeſe moveant, & diu ſupinè recumbant, tum etiam quod ferientur Organa ſecretoria à debitis ſibi functionibus; ſive etiam quod calculus ejuſdem materiæ morbificæ in genere portio quædam ſit. Quandoque etiam Calculus lotii per meatus urinarios in veſicam tranſitum impediens, ægrum de medio tollit, lentas Podagræ moras non ampliùs expectantem.* Sydenham. *Tract. de Podagr. p. m.* 28.

quoties

quoties meatus, per quos tranſitum ipſi patere neceſſe erat, anguſtiores offendit, faciliùs ſubſiſtere (hujus rei vulgare exemplum eſt in præparatione butyri, ubi ſolâ agitatione butyrum à ſero lactis ideo ſeparatur, quia butyri particulæ minùs aptæ ſunt ad motum quam ſeri; talem quoque in muſto ſeparationem fieri ingenioſiſſimus Cartheſius in princip. Philoſoph. part. IV. p. m. XIV. doctè admodum docet) tandémque, progreſſu temporis eo quo diximus modo magìs magíſque accreſcendo in plenum lapidem formari.

ARTIC. X.

DE lapide veſicæ, cujus generatio à prioris formatione haud differt, nulla nobis ſupereſt difficultas, niſi quod notemus, eum non ſemper in veſica ortum dùcere, ſed quandoque renibus rudimentum ſuum debere.

Triennio abhinc nuper elapſo, à puero quodam *duos eduximus calculos*, & cùm ulteriùs inquiſivimus an aliquis in veſica calculus ſupereſſet, nullum invenimus: biduo poſt calculus tertius è vulnere erupit, continuis interea doloribus & inſomniis moleſtabatur puer, ità ut vomitu, febre continuâ, diarrhœâ, & id genus ſym-

ptomatibus affectus, tandem expiravit; Quem cùm diſſectum inſpeximus, *pelvim renis dextri variis calculis invenimus impletam*, & ureterem, tenui cuidam inteſtino proportione ſimul & cavitate ſimilem, offendimus.* Sed ad ſcopum, Calculus in tubulis aut pelvi, & nonnunquam minutiſſimus in ipſo renum parenchymate concretus, ureteris canalem permeans, cum in ejus extremo intra veſicæ duplicaturam anguſtias illas perreptat, hærere quandoque poteſt, ſuâque præſentiâ cavitatem iſtam opilans, cùm tenuiorum & lubricarum magìs particularum tranſitum impedire vix queat, craſſiores retinet, auctúſque ità veſicæ tunicis quàm firmiſſimè ſæpè annectitur, calculúmque ſecundarium (ſi ità appellare fas eſt) in ea parit, idem fieri poſſe in ipſo veſicæ cavo credimus.

Si enim calculus renum minutus, ſic ſatìs anguſtiorem illum, quem diximus, tramitem ſubierit, in amplo detentus, quoties per urethram non ejicitur, ob con-

* *Paulo poſt* D. Jacobus Babington, *Chyrurgus inter primarios apud Londinenſes in noſtra præſentia unum calculum (qui unciam unam pendebat) è veſica Nepotis emortui, duodecim verò alios è renum parenchymate ut & ureteribus notabilis figuræ eduxit.*

tinuam

tinuam novæ materiæ appoſitionem, eo quo dictum modo augmentum ſuum acquirit.

Quod ad calculum veſicæ primarium, uti appellant, non eſt quod aliquid inſuper addamus, cùm eandem cum renum calculo & efficientem & materialem cauſam agnoſcere, nec in ullo, præter ſubjectum differre, ſtatuamus.

Subit tamen nonnullos admiratio, quo pacto in medio illo urinæ fluvio, cujus ope diſſolutionem calculi promoveri potiùs debere putent, lapis formari queat (quo & forſan inductus Fernelius omne lapidis rudimentum à renibus derivat) ſed mirari facilè deſinent, ſi unquam in maris fluminúmve ripis, ubi continuus tamen aquæ eſt affluxus, tophos iſtos, & perfectos quandoque lapides, calculis qui in corpore formantur, haud diſſimiles, concretos viderint.

ARTIC. XI.

Cauſæ remotæ & mediatæ, quarum ope materia calculoſa maſſæ ſanguineæ & renibus communicatur, ſunt intemperantia & victus ratio inordinata, nam ſola ingluvies, ut in pueris, ſufficit ad materiam calculi procreandam.

Non rarò enim evenire ſolet, ut per illam, affluente per tot vaſa humorum copiâ, impletis ſupra modum glandulis, poríſque chylum deferentibus, obſtructis aut compreſſis, publica coctio detrimenta plurima capiat, aut colluvie corruptorum putreſcentiúmque ſuccorum facta, lentarum febrium & contumacium affectuum aliorum in meſenterio ſtabulum deprehendatur.

Per hanc vero colluviem non ſolùm totius corporis intemperies, ſed & mala organorum conſtitutio inducitur, materia calculi generatur, ventriculus debilitatur, ejus fermentum ſpirituoſum extinguitur, ructus acidi, fluctuationes & murmura ventris oriuntur.

Sub tali victu comprehenditur panis non benè fermentatus, neque mediocri igne in clibano excoctus.

Caſeus, qui difficulter concoquitur, ructus acidos & flatus copioſos generat, vix oſtiola chylo ex inteſtinis per lacteas venas trajiciendo data ſubintrat, obſtructiones parit, & ſanguinem lentore imbuit, ſale ſuo terreo calculum generat. Hoc effato, viris robuſtis, ſanis & aſſuetis, quorum res domeſtica vitam medicam non patitur, nullas leges impono. His potius (quia Τὰ ἐκ πολλοῦ χρόνου συνήθεα, κἂν ἦ χείρω τῶν ἀσυνήθων ἐνοχλεῖν εἴωθε, Hippocr.

Hippocr. Sect. II. Aphoriſm. L. aut quia conſuetudo eſt altera natura) caſeos præſtantiores, Anglicos qui de Chidder dicti ſunt, Hollandicos, Helveticos, Sanenſes, & alios plures, habito moderamine, commendo.

Caro bubula, ſuilla, caprina, quæ multum nitri in ſe habent, ſalita & fumo indurata, quæ difficillimè coquuntur, & terreum chymum poſt ſe relinquunt.

Anates, anſeres, atque aliæ aves lacuſtres, quarum carnes ſuperfluitatum & excrementorum productrices ſunt.

Hiſce adde omnia legumina, olera cruda, triticum coctum, & oryza, niſi miſceantur incidentibus & detergentibus.

Ova indurata, pyra lapidoſa, tubera, corna, meſpila & ſimiles fructus craſſioris & auſteræ naturæ, quia vias nimium coarctant, & ſuccum valde craſſum ſuppeditant. Aromata etiam acriora, ut: piper, zinziber, cubebæ, nec non ſinapi.

Inter potus genera, renum veſicæve calculum producere apta ſunt, cereviſia recens, lupulata nimium, nam ipſa alnus in labris amplis æneis cereviſiariis una cum lupulo cocta, atque ubi exempta fuerit, per triennium glarea in cellis obruta, in lapidem durum, non injucundo ſpectaculo, convertitur, è quo potiſſimum cotes fiunt, quibus ad acuenda inſtrumenta

anatomica utimur. Geſner. Item cerevi-ſia dulcis, craſſa & non fermentata, aqua craſſa, paluſtris, è glacie aut nive liquata, excellenter ſapida, ni conſuetudo adfuerit, quæ loci naturam per quam fluit, arguit, viréſque mineralium, aluminis, ſulphuris, ferri, ſimiliúmque ſecum vehit; & propterea non pro potu ſimpliciter, ſed medicato eſt habenda; Frigidæ potio à labore ſudanti eſt adverſa.

Vinum pro potu ordinario ſumptum coctiones non promovet, ſed potiùs ſubvertit, niſi in diu Vino aſſuetis, ut Gallis quorum tamen perplurimi calculo laborant. Calorem quidem aliqualem in tranſitu impertit, fermenta tamen corporis ab eo ſubjugantur, & ſpiritus naturales avocantur fugantúrque: unde bibaces frequenter calculo, podagrâ, paralyſi, hydrope, aliiſque morbis frigidis ferè perimuntur. Sydenham. Materiam igitur calculoſam promovent.

Vina rubra, turbida, dulcia, Moravica, Hungarica, Cretica, Italica, Malvatica, Hiſpanica, in quibus tartarus ſalinus tam amicâ ſocietate jungitur, ut ferè nunquam illa deſerat; ſed omnia vaſa humani corporis permeet, renibus & articulis adhæreat, tophos calculóſque procreet.

In vino enim occurrit craſſior quædam ſubſtantia, quæ vaſorum lateribus tractu temporis adhæreſcens, tartarum dicitur,

quod

quod quia in vino rhenano magnâ copiâ reperitur, multum nocumenti illinc oritur.

Verùm craſſius illud tartarum non ſolùm calculum generat, ſed illud etiam quod ſupereſt in vino præter aquam & tartarum, & ſpiritus vocari ſolet à quo vinum omne ſuas vires accipit, quod exinde conſtat, quia vina Auſtriaca minus tartari contineant, quàm rhenana, plus tamen noceant, neque hoc mirum eſt, quoniam ſpiritus vini nihil aliud eſt, quam tartarum in ſua principia reſolutum, conſtat enim ſpiritus hic pauco oleo, multo acido & ſale volatili, unde etiam ſpiritus vini tartariſatus longè potentior eſt ſpiritu ſimplici. Atque hinc etiam ratio petenda eſt, quare ſpiritus vini, & plerique potus generoſi, calculi productionem promoveant.

ARTIC. XII.

PRæter cibum & potum *reliquæ res* non naturales dictæ, calculi generationem promovent.

Non ſatietas, non fames, neque *aliud quicquam*, quod modum naturæ exceſſit, bonum. Hip. Sect. II. Aphor. IV.

Nimia ſtudia & curæ huc quoque revocanda ſunt, Veneris denique immoderatus

tus uſus maximè noxius eſt, dubitari autem poteſt qua ratione noceat; Ineſt enim nobis (ſecundum Hippocratem) ſalſum & *acre*, &c. *quod* in nobis immodico uſu veneris acrius redditur, ità ut primum non tam copiâ quàm viribus augeatur. Quod enim dulce eſt in ſanguine, ſeu pingue, partim cum ſpiritibus, partim cum ſemine conſumitur, quod autem reliquum eſt magìs magíſque exacerbatur, atque ità ſeorſim magìs exiſtens, vires ſumit atque nocet.

Hiſce adde motus immodicos ſtatim ab aſſumpto cibo; ſaltationes, equitationes, pugillationes, &c. quibus borborygmi in ventriculo excitantur, concoctio impeditur, crudus chylus à ventriculo evocatur, calórque ad extrema pellitur.

Otium nec minùs nocet, quàm nimius corporis motus, vires corporis eo quaſi ſuffocantur, retenta intus materia, unde videmus ignavos homines & pingueſcentes, illóſque *qui vitam ſedentariam degunt, ſæpius calculos colligere*, quam ob cauſam Calculus Podagræ ferè individuus comes eſt.

Itinera hyemali tempore per loca nivoſa & alta, notum enim eſt iter facientes, imprimis ſine cibo aſſumpto, hyeme præcipue, in Bulimum incidere, variíſque poſtea obſtructionibus obnoxios eſſe.

Alvi

Alvi fæces & urina retenta quæ plurimas cruditates in corpore cumulant, calorem obtundunt, noxios halitus producunt, ipſúmque adeò calculum compingunt: hanc rem ex adverſo illuſtrat exemplum Hiſpanorum, qui magnam partem arenularum cum urina excernunt, & ob id neutiquam lithiaſi ſunt obnoxii. River. de calculo veſicæ.

Affectus animi vehementiores, imprimis triſtitia, ira, & metus.

Triſtitia ſenſim & paulatim vires diſſolvit, corpus refrigerat & ſiccat, concoctionem impedit, auſterum copioſius ingerit, humores noxios inducit.

Ira febres accendit, bilem movet, & ſpiritus exagitat.

Metus vero acidum cumulat, vires reſolvit, vitalémque efferveſcentiam minuit. Boetius eleganter cecinit:

Gaudia pelle,
Pelle timorem,
Spémque fugato
Nec dolor adſit,
Nubila mens eſt
Vinctáque frænis,
Hæc ubi regnant.

Tandémque etiam hæreditaria (hæreditario quaſi jure) ad generandum calculum diſpoſitio, ex ſemine & ſanguine materno derivata, quæ in facultatis expulſivæ imbecillitate, & potiſſimùm in nativo quodam ſanguinis vitio conſiſtit.

Aſtro-

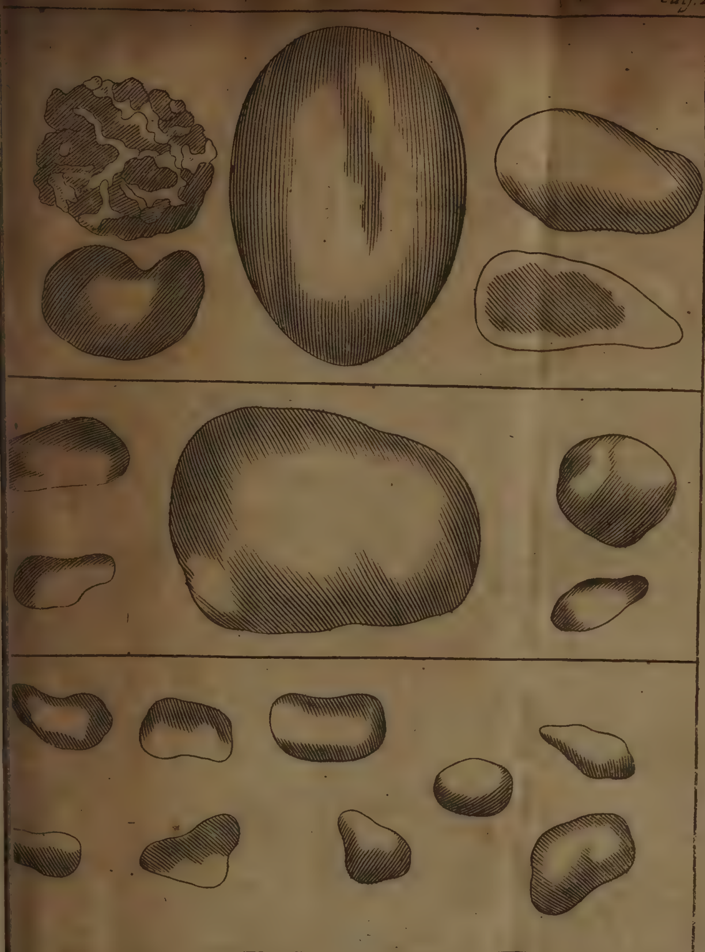
Aſtrologi haſce inſuper cauſas è Cœlo ex conjunctione nempe Saturni cum Mercurio in domo octava petitas addere ſolent, qua natum infantem calculoſum eſſe prædicant, an verò aſtrorum ille influxus tantum in corporibus noſtris cauſare valeat, peritioribus æſtimandum relinquimus.

ARTIC. XIII.

CAlculorum differentias ſi ſpectemus, variæ ſunt, & diverſimodè diſtinguuntur ut paginâ aversâ demonſtratur; ratione enim quantitatis,

Calculus { Magnus / Parvus } dicitur.

Ratione numeri calculus eſt vel unus vel plures. E veſicâ calculum per Lithotomiam ſæpius extraximus unum, aliquando duos vel tres. Anno proximè elapſo, 1685. die 27. Maii è veſicâ Jacobi Whitaker, qui annum ætatis ſuæ agebat ſexageſimum ſeptimum (in præſentia celeberrimi Viri Richardi Lower, in re Medica optimè meriti, & inter primarios numerandi) XLII. calculos per operationem Lithotomicam extraximus quod nobis

bi
lo
ra

ru
lo
eju
tra
re,

lon
hu
mi
hor
lar
tera
S
ſui,
ſitu
fica
bus
exad
P
vel
vel
qua
tuo
pow

bis inſtar miraculi apparuit. Diverſam illorum figuram atque magnitudinem in tabula annexa, delineatam videtis.

Reſpectu autem coloris, calculus eſt ruber, flavus, cineritius, nigricans. Colorum hæc diverſitas dependet ab externa ejus apicum coëuntium figura, vel ab extranea materia ſimul petrificata, ut à pure, ſanguine, glutine ortum habet.

Reſpectu etiam figuræ, rotundus, oblongus (qualem è nobiliſſimæ Comitiſſæ hujus regni Filio, præſentibus aliquot eximiis Medicinæ Doctoribus multum mihi honorandis, nuperrimè eduximus) angularis, triangularis, quadrangularis, ad latera compreſſus, dici poteſt.

Superficies vero variè figurata, vel caſui, vel motui, vel vicinarum partium ſitui debetur, hinc rotundiores calculi veſicæ debentur, oblongiores verò ureteribus, aliqui etiam cavitatem pelvis renum exactè referre videntur.

Præcipuæ tamen differentiæ ſunt, quæ vel à ſubjecto deſumuntur, inde renum vel veſicæ calculi dicuntur, vel à materia, quæ vel tenuior vel craſſior eſt, & quatuor gradibus aſcendit & ità diſtingui poteſt.

Vel

Vel enim { arenulæ, ſabulum, tophus, lapis } appellantur

1. Arenulæ ſunt quæ ſolâ magnitudine à calculo differunt, & in renum poris minutas formas recipiunt, quæ (ut ait Fernelius) mutuo adhæſu inter ſe colligatæ calculum coagmentant atque compingunt.

2. Sabulum, quod ex arenulis cum muco coagulatis, ortum habet.

3. In loco ſuccedit tophus, qui calculi formam habet, & quamvis arenulis ſit major, eſt tamen mollior & magis friabilis.

4. Denique loco ſequitur calculus propriè dictus, qui lapis eſt ſolidus, durus, atque etiam perfectus.

Qui calculus ideo durior, ob majorem ſalinæ & terreſtris materiæ copiam compreſſiorem, & exactius petrificatam, mollior autem calculus è contra.

ARTIC. XIV.

SIGNA calculi renalis pathognomonica licèt propriè nulla dentur, ſed æquivoca ſint, aliiſque morbis communia, illa tamen quæ majori ex parte diagnoſin ejus faciunt, ex praxi ſequentia obſervantur.

1. Dolor circa regionem lumbarem fixus omnino & ſtabilis, obtuſus quidem, & gravantis ponderis ſenſum inferens, cum in ipſo renum parenchymate, obtuſiore utpote ſenſu donato, calculus ſtabulatur, at ubi in caput ureteris ſeſe inſinuavit, acutus, lancinans, omniúmque crudeliſſimus.

Quinque jam annis circum circa elapſis, ægrotus quidam Iſchuria laborans, conſilium noſtrum imploravit (urinam nullam emittebat) niſi quod vomitu ſurſum excernebatur, (urinalem quoque odorem expiratio præ ſe ferebat) quo continuato maximè debilitatus fuit, conſultis aliis non imæ notæ Medicis, multis remediis uſi fuimus, ſed fruſtra, vitam tandem cum morte mutavit; corpus ejus cum diſectum fuerit, pelvis renis dextri majori calculo fuit oppleta, cujus pars inferior, papillæ in modum protuberans, ureterem omnino

omninò obſtruebat; capiti ureteris ſiniſtri acutus calculus adeò exactè erat infixus ut renes utrique ſuo officio fungi neutiquam potuerint, atque adeò expiravit.

2. Spinam inflectendi difficultas, compreſſis ſcilicet diſtentiſque ejus nervis aut muſculis.

3. Calor lumborum moleſtus prorſum.

4. Stupor femoris crurіſque è directo, ob compreſſionem (à calculi grandioris pondere) muſculi, ψόα dicti, vel nervi in omnes crurum muſculos divaricati.

5. Teſticuli retractio è regione affecti renis, ob vaſorum (quæ à renibus ad teſtes vergunt) verſus ſuperiora adductionem.

6. Nauſea & vomitus, propter conſenſum ſcilicet renum cum ventriculo, qui fit non tam mediante, ut volunt, peritonæo, cujus membranam utrumque viſcus participat, quàm quidem ob communem illum nervulum, à ſtomachico ſexti paris ramo, in propriam & interiorem renum tunicam implantatum.

7. Urina plerumque cruenta, laceratis apertíſque à calculi aſperioris attritione, venulis, per renis ſubſtantiam diſperſis, quin & quandoque, præſertim circa initia, tenuis, aquoſa, & parvâ copiâ prodiens, propter renis à calculo obſtructionem, quoties verò per ureteres in veſicam demittitur, urinæ craſſæ, turbidæ & aquoſæ ut plurimum excernuntur.

8. Calculos per urinas excretos, ut & arenas (non quæ vaſorum lateribus adhærent, ſed quæ ſtatim matulæ fundum petunt) unde ægroti notabile levamen ſentiunt, inter præcipua ſigna recenſeri vellem.

Sed quia tanta eſt ſimilitudo nephritidis cum dolore colico, ut non ſolùm ſæpiſſime empiricum, ſed & Medicum rationalem falli contingat, diſtinctionis ergô hæc ſigna notari vellem.

Si ſupra renes ſit dolor, non ad renes ſed ad inteſtina pertinet.

Dolor Nephriticus extrorſum vergit, nec ab eo loco unquam diſcedit, niſi cùm tophus, è nido ſuo excuſſus, delabitur in ureterem:

Colicus verò ſæpiſſime peregrinatur, locum mutat, & per omnem inteſtinorum circuitum oberrat, inq; pectinem declinat.

Nephritici à ſumpto alimento melius, colici verò pejus habent.

ARTIC. XV.

CAlculi, qui in veſica hæret, ſigna, hoc modo recenſet Hippocrates, lib. 4. de morb.

Ubi mingere vult, dolore affligitur, & urina paulatim fluit, velut in urinæ ſtillicidio & eſt ſubcruenta, nimirum veſica à lapide exulcerata, & veſica inflammata eſt. Verum hoc ſignum inconſpicuum eſt, indicat tamen ſumma pars præputii.

Quandoque mingit arenoſa.

Pudenda fricant & trahunt pueruli calculoſi.

Cùm verò hæc ſigna aliquantulum ſint obſcura ea paulo fuſiùs cum aliis circumſtantiis & ſignis exponam, ut in caſu tam difficili veritas rei magìs appareat.

1. In principio, cùm calculus adhuc minor eſt, fit, ut calculoſus, excretâ jam urinâ, obtuſiorem dolorem in glande ſentiat, qui dolor à glande per urethram vergit ad veſicam, eodem modo ac ſi ſtranguriam pateretur. Aſperitate enim ſuâ, quamvis calculus minor ſit, veſicæ tamen cervicem pungit, adeóque dolo-

rem glandi infert, qui dolor à glande revertit ad veſicam.

2. Calculoſus anteriorem virgæ partem ferè ſemper, præcipuè verò urinam redditurus, digitis fricat, comprimit, trahit, ac mulget, & hinc fit quòd infantes calculoſi ſemper manum brachis admoveant, & vellicando membrum virile, dimidia ferè parte ſolito longius faciant.

3. Si gravior ſit calculus, dolorem tunc gravativum ſentit calculoſus, acſi grave quoddam pondus infimo ipſius ventri ac inteſtino recto inter oſſa pubis incumberet, eáque deorſum deprimeret, dolorem patitur tunc præterea circa umbilicum, quia fundo ſuo per urachum umbilico jungitur veſica.

4. Si calculus meatum urinarium non omninò obſtruit, natura ad expellendam urinam ſæpiùs irritatur, ſed fruſtrà; aliquando effluit paululum; aliquando continuò nolenti volenti urina emittitur, dolore interim ſemper ægrum affligente.

5. Surſum elevatis pedibus, capite ad terram demiſſo, ſæpiùs evenit, ut calcu-

jus ad veſicæ fundum delabatur, urinaque liberiorem exitum nanciſcatur.

6. Extra paroxiſmum videmus non raro calculo afflictum crura ſua tranſverſim complicare, eo enim modo calculus aliquo modo è collo veſicæ ſurſum elevatur, ità ut urina exitum liberiorem habeat.

7. Urina detenta, acris & ardens, præ doloris magnitudine, quam excitat, ſpiritus ad virgam allicit, ſicque virile membrum in infantibus æque ac adultis, tenditur & erigitur, non ex venereo quodam appetitu & libidine, ut alias quis crederet.

8. Ex conſenſu ſphincteris ani & veſicæ, ob nervorum, quos ab uno ramo recipiunt communionem & colligentiam, *ſimultaneos deſidendi meiendique calculo afflictus habet conatus.* Sed irritationes illæ fruſtaneæ ſunt, & ſi quid excernatur, parum eſt, ídque cum cruciatu; in infantibus ſæpiùs ſummus fit inteſtini recti prolapſus.

9. Calculoſi plerique continuò ſitiunt, & ſæpiùs multum potum appetunt, quia, quamvis parum urinæ ſingulis vicibus excernunt,

cernunt, ob frequentem tamen ac crebram excretionem multum urinæ emittunt, & ſic ſerum ſanguinis abſumitur, quod natura quidem compenſare, adeóque interiora viſcera in conveniente ſuo temperamento ac ſymmetria naturali conſervare ſtudet: ob continuos porrò dolores, vigiliæ & inquietudines oriuntur, ſalſum in illis acrius redditur, ſanguinis etiam maſſa magìs indies incaleſcit, undè multum ac crebrum refrigerium requiritur; aliquando etiam Icterici, Hydropici, ſiméléſque affectus ſequuntur.

10. Ab opiatis aſſumptis melius ſeſe habent calculoſi, à diureticis verò potentioribus in pejorem vergunt intemperiem.

11. Hippocrates (Aphor. 79. Sect. 4.) veſicam calculo laborare ex urinis hoc modo judicat *Ὁκόσοισιν ἐν οὔρῳ ψαμμώδεα, &c.* Joh. Zechius in Conſult. Med. libr. conſult. 58. per *ψαμμώδεα* intelligit ſabulum craſſum, cœnoſum excrementum (narium veluti mucum) matulæ fundo tenaciter adhæreſcens, quod calculi majoris in veſica, & diu illic concreti ſignum eſt pathognomonicum.

 12. Cer-

12. Certum eſt cùm digitum in anum puerorum intrudunt, vel catheterem per urethram in veſicam adultorum immittunt, & explorant ſæpiùs, calculus an ſit, vel quotuplex ſit, magnus an parvus, unus vel plures, multum enim intereſt Medico hæc exactè noviſſe.

Huc quoque cauſarum antecedentium conſideratio ſpectat, nim: temperamenti, diætæ, quam habuit æger, ſymptomatum quæ ſubiit; ſine dubio enim crudelem ſuit paſſus dolorem, ſi calculus ſit magnus, durus, & inæqualis, porrò an ſacculo incluſi ſint calculi, & veſicæ membranæ cum eo adhæreſcant, cognitu quamvis ſit neceſſarium, difficillimum tamen, niſi cathetere vel digito inveſtigetur. Diagnoſticis itaque ſignis breviter hoc modo examinatis, ad prognoſtica progredimur.

ARTIC. XVI.

PUeri, inquit Hippocrates 6. Epidem. maximè veſicæ; ſenes renum calculo magìs ſunt obnoxii. Et aphor. VI. Sect. VI. renum & veſicæ vitia in ſenibus difficulter ſanantur.

Lithiaſis à parentibus in ſobolem, primigenia ſeminis labe, omnem fermè, quamvis alioquin generoſiſſimam ſpernit elu-

eludítque medicinam tam prophylaxeos quàm curationis ergò adhibitam, undè Aretæus multò difficilius eſſe putavit, renes aut veſicam, diſpoſitionibus calculi obnoxia, artis beneficio ab illis generandis impediri, quàm uterum fœcunditate luxuriantem à concipiendis fœtibus.

Veſicæ calculus pharmacorum reſpectu curatu difficilior quàm qui in renibus eſt; ſi verò chirurgiam ſpectemus, longè ſæpè facilior; aliquando tamen, doloribus ad ſpinæ muſculos extra vergentibus abſceſſu facto, illac calculos excretos, & ulcus conſolidatum fuiſſe, conſtat. Calculus vehemens & periculoſum eſt malum, inflammationes, exulcerationes, dolores atroces, vigilias, febres, urinæ ſuppreſſionem, aliáque graviſſima ſymptomata inferens.

Si calculus non ſit magnus ſed parvus, non in corpore cachexia, nec humorum ad calculum generandum magna copia, ſi non hæreditaria ad illum diſpoſitio, bona, contraria verò ſi adfuerint, mala exinde prognoſis haurienda eſt.

Si calculus ſit ſatìs magnus & durus, æger operationi chirurgicæ, quamvis periculi plenæ, ſi ab eo liberari velit, ſeſe ſubjiciat, neceſſe eſt.

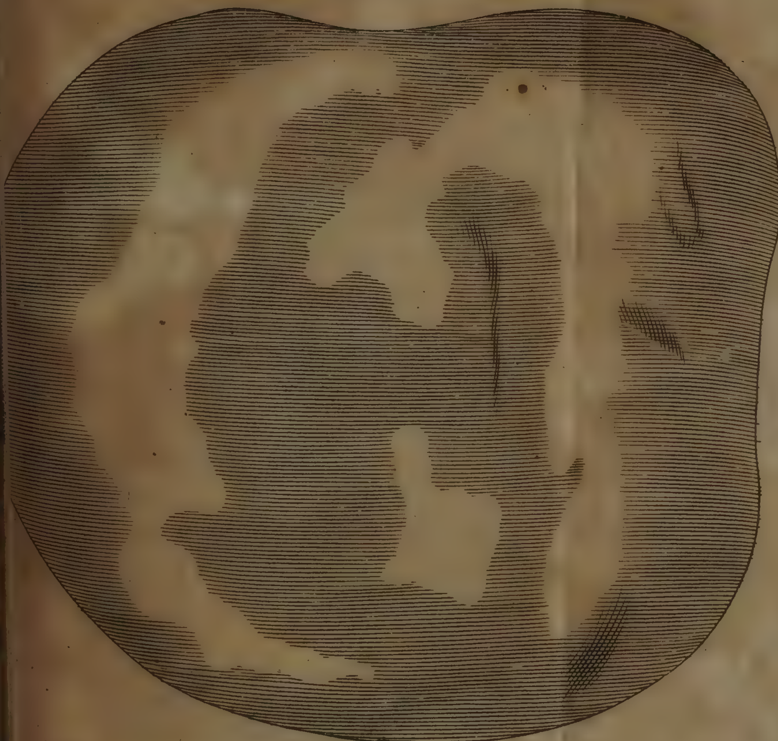
Quod ſi lapis ſit inconſuetæ magnitudinis & ponderis qualem (utpote hîc delineatum videtis) in plurium præſentia eduximus è cadavere N. L. juxta Noſocomium S. T. qui 19 uncias & tres drachmas pendebat, tales pro deſperatis habendi ſunt, & minimè, dum vivunt, attingendi.

Qui calculum ſive folliculo incluſum, ſive ſolum, veſicæ membranæ tamen annexum in ſuo geſtat corpore, in eodem prædicamento verſatur, ut & ſenes debiles, pueri & infantes, minori ætate, ſed infirmi.

E contra, ſi vires conſtent ægris, viſcera benè ſint diſpoſita, calculus non ſit nimis magnus, quamvis ſint plures, implorato Dei auxilio, operatio animosè aggredienda, & de ejus ſucceſſu benè ſperandum eſt.

Feliciùs & ſecuriùs ejiciuntur & extrahuntur calculi in mulieribus, quàm in viris, quia brevem & amplum habent urinæ meatum.

Pag. 34.

ARTIC. XVII.

HIſce nunc, ad calculi theoriam facientibus, propoſitis & præmiſſis, pergimus ad illa, quæ ex praxi, curationis nempe fonte, tum ad imminentem hoſtem avertendum, quam præſentem extirpandum afferri poſſunt.

In iis methodicè peragendis, triplex nobis occurrit ſollicitudo.

Prima ut cauſæ, ad calculi generationem quovis modo efficaces, tollantur, atque ità ejus generatio & augmentum diruatur.

Altera, ut calculus jam genitus deturbetur.

Tertia denique ut ſymptomata, dolor ille immanis demulceatur, & mingendi difficultas, quæ ſocia hic adeſſe ſolet, propulſetur.

Hæc procurabuntur medicamentis ſelectiſſimis ex fonte diætetico, pharmaceutico & chirurgico deſumptis.

ARTIC. XVIII.

IN præcautione laborandum primò, ut materia remota, diætâ ſc. artic.11, 12. inter cauſas dictà, ſedulò vitetur, & è contra *victus ratio conveniens in uſum trahatur.* Utendum igitur cibis qui ſunt facilis digeſtionis, parúmque excrementi ſuppeditant, & attenuandi & incidendi vim habent.

Huic ſcopo accommodata ſunt juſcula vervecum aut caponum cum cherefolio, acetosâ, hordeo & ſimilibus, præſertim vere decocta. *

Et ſi in morbo aliquo ſumma ſobrietas & moderatio, in hoc, adhibenda eſt,

Illud quod medium eſt, atque inter utrumq; probatur.

Quin & animi pathemata ſic moderanda, ut nullum ex illis exceſſu ſuo corpori noceat.

---

* *Aſſumant prandium ſed non cœnam, hauſtum cerevisiæ alicujus tenuioris liberaliorem ſibi indulgeant, concretio enim calculi à liquore ejusmodi hoc tempore hauſto multùm impeditur, refrigeratis ſcilicet ab eo renibus prolutíſque. Sunt verba* Sydenhamii.

ARTIC. XIX.

PRogredimur jam ad materiam proximam, crudorum ſcilicet craſſorúmque humorum ſaburram, ex inordinata diæta, aut aliâ quavis causâ imprudenter in corpore genitam, quæ, ne ad renes delabatur, revellenda & evacuanda, quem in uſum catharctica exhibere utile erit, ut ſunt Manna, caſſia, diaprunum, &c. *Calculi enim Materia quò diutius ſanguine tepefacto circulatur, eò magìs ad cohæſionem tendit.* Liſter de Fontibus Medicatis Angliæ.

Vomitus quoque ſæpiùs iteratus conducit (maximè in iis qui comparati ſunt ad vomendum, quique magnas primæ coctionis cruditates perſentiunt) qui *ſi* * *ſponte obvius*, medicamentis ad hanc rem accommodatis utendum.

Eo enim mediante noxius in corpore collectus humor feliciſſimo ſæpè cum ſucceſſu educitur, & ne ad renes irruat, protinus revellitur.

---

* *Vomitus in Nephritide ab arenulis vel calculo nihil tantum flagitat quàm prælargam revulſionem per phlebotomiam, item Enemata, Emollientia, Diuretica & Lithontriptica.* Sydenham.

Si tamen quid iſtiuſmodi materiæ ad renes irrepſerit, confeſtim diureticorum ope excutienda erit.

Huic autem ſcopo prævalet Therebinthina, & ex ea parata Medicamenta. Amatus Luſitanus refert de monacho quodam, Nephritide & Arthritide maximè afflicto, qui ejus uſu ab hiſce morbis liber evaſit. Egregium ejus præparandi modum ex Lev. Lemnio adfert Clariſſimus Beverovicius in ſuo de Calculo Tractatu.

Vinum album gallicum generoſum ignitis ſilicibus ſæpiùs affuſum, maximè materiam tartaream, antequam concreſcat in lapidem, è renibus expellit.

Quin & aquæ minerales, hîc apud Anglos Tunbrigienſes, apud Noſtrates Spadanæ plurimùm conferunt, quia incidente, diſſolvente, & abſtergente virtute ſunt præditæ.

Balneum aquæ fluvialis, corpore ad ultra lumbos uſque ei immiſſo, arenularum evacuationem, antequam litheſcant, promovet, maximè ſi pridie præmittatur catharticum aliquod appropriatum, & eâdem balnei die ſpecificum aliquod diureticum ſuſceptum fuerit.

ARTIC,

ARTIC. XX.

ALter in curando ſcopus eſt ut calculus jam genitus deturbetur.

Proſpiciendum tamen hîc benè, quòd ſi calculus major in renibus hæreat, protrudendus omninò non ſit, ſin minor & in ſinu potiſſimum, excludendus quantocyùs.

Protruſus enim grandior calculus in ureteres, atrociſſimo illo, qui comes ſequitur, dolore, motus ſæpè convulſivos & animi deliquia parit, adeò ut niſi dolor tam per intrinſeca remedia, quàm fomenta externa citò mitigetur, æger quandoque pereat.

Antequam verò minor calculus deturbetur, præmittenda enemata, quæ vias, per quas ipſi tranſeundum eſt, emolliunt & lubricas reddunt.

Quem in finem HENRICUS IV. Galliarum Rex ſæpius bolum aſſumpſit ex butyro recenti non ſalito, & ſaccharo candi mixtis, ſuperbibendo hauſtum vini oligophori.

Alii laudant ol. amygd. dulc. vel olivar. caſſ. ex fiſtula ſuctam, & juſcula pinguia largiori hauſtu ſumpta, &c.

Clyſ.

Clyſmata, malactica dicta (quæ vel ex herbis, vel radicibus emollientibus parantur (additis quandoque diureticis) vel ex puris oleis fiunt, ut ol. chamomill. lilior. amygd. dulc. *&c.*) ſummo cum levamine præſcribunt Medici: unde repetita injectione renalem dolorem mitigari voluit Avicenna.

Externè cataplaſmata, etiam ex emollientibus confecta, applicant, ut & varia fomenta ex ſimilibus parata, quibus refrigerantia connectunt, ne dolores intendantur.

Item ol. amygd. dulc. & ſcorp. cum ung. Alth. pro linimento adhibent.

Balneum quoque aq. dulc. cum herb. emol. additis iis, quæ calculum frangere dicuntur, efficaciſſimum ad vias relaxandas eſſe remedium, plurimis conſtat.

Hiſce peractis ulteriùs medicamenta præſcribuntur lapidis motum juvantia, qualia ſunt omnia, quæ urinam movent, & propriè diuretica dicuntur, quorum ingentem catalogum cùm apud Authores reperire ſit, ejus recenſione ſuperſedere libet.

Addere tamen & his, metu doloris, anodyna ſolemus, atque etiam, nequid incoctum in primis viis hærens ad renes deferatur, alviduca brevi antea porrigimus.

Quod

Quòd ſi hæc methodus calculum jam genitum non deturbet, utpotè in cæteris, ſic quoque in hoc caſu, extrema remedia erunt utenda, vomitorium nempe præſcribendum.

Hac enim ratione inferiora omnia quam maximè premuntur, quæ nullis medicamentis antea ſumptis, expelli poterant; notandum tamen ſpecifica diuretica vomitoriis eſſe addenda.

ARTIC. XXI.

IN grandiori calculo, cùm protrudi eum non licere, ſupra dictum, quid faciendum ſit, dictu reſtat.

An in rerum natura dentur remedia quæ lapidem durum perfectè diſſolvant, multi diſputant, totíſque viribus ſtrenuè inter ſe digladiantur.

Si calculus ſit friabilis, laxioris & molioris ſubſtantiæ, ex muco & arenulis coagulatus, multiplici conſtat experientiâ quod talis conteri atque diminui poteſt.

Matthiolus atque Dodonæus virgam auream hunc in finem maximè commendant, chymici ſua ſalia, ut ononidis; milii ſolis, cortic. fabar. ut & ſal ex ovorum corticibus, ſal urinæ, calculi humani lign. junip. fraxin. ſal ſuccin. volat. &c.

Palmam

Palmam omnibus præripere videtur illud quod ex millepedibus conflatur medicamentum de quo vide Hartmannum.

Spiritum nitri calculos humanos extra humanum corpus exiſtentes, facilè ad multorum admirationem comminuere, certiſſimum atque nobis experientiâ comprobatum eſt.

Si in ipſo ſemine & ſanguine menſtruo calculoſa diſpoſitio latitârit, præter diætam, cura non eſt ſuſcipienda pharmacis ullis. Totius enim ſanitatis fundamenta in prima conceptione quaſi ponuntur, & futuræ ſanitatis vel bona vel mala principia in fœtum derivantur.

ARTIC. XXII.

Alteri indicationi ſatìs fit, ſi dolor ille vehemens (hominum vera crux & tormentum) mitigetur, quod ferè unâ operâ præſtant remedia ad lubricandas vias ſuperiùs præſcripta, quæ tamen ſi fruſtra ſint, in atrociſſimo dolore ad narcotica confugiendum, ut, philon. roman. req. Nicol. laud. opiat. *&c.*

Contigit mihi adeſſe fœminæ annos ultra quadraginta natæ, ſummum primo dolorem in lumborum regione, versùs pubem & inguina delatum ſentienti: brevi poſt mictio cruenta & purulenta ſequebatur,

tur, urinæ itidem ardor & ſtillicidium, dolor inter mingendum atrociſſimus, ſimultanei deſidendi mejendíque conatus, imò fæces involuntariæ aliquando effluebant; diu noctúque cum corporis jactatione vigilabat, inordinatè ad interrogata reſpondebat: facies ferox, truculenta & oculi fixi aſtantium animos commiſeratione capiebant; ingraveſcente morbo (plurimis medicamentis, imo & narcoticis, in extremo tanquam caſu, ſæpiùs, cautè quamvis adhibitis) ægra tandem defuncta eſt, quam cum diſſectam examinavimus, Veſicam urinariam fœtidiſſimo lentóque pure impletam invenimus, rubicundam porrò & ulcere eroſam.

Ureteres vidimus ſolito carnoſiores, pure & calculis infartos, dexter quidem calculos quatuor, albidiores, majores, molliores, materiæ ſubſalſæ, viſcidæ & ſordidæ conjunctos; ſiniſter autem nigricantes magìs, ſed duriores minimos in ſe continebat. Siniſtro verò in rene pus cruentum, plurimíque exigui calculi, figurâ prædictis in ejuſdem lateris uretere hærentibus conſimiles, contenti erant, ſed ad rem.

Magnas præterea turbas hîc dare conſuevit in mingendo difficultas, cui fugandæ tum intus (ſed ſumma cum cautione) diuretica, tum foris linimenta ex unguent.

alth. ol. amygd. dulc. ſimilibúſque confecta, ut & fomenta & cataplaſmata huic ſcopo accommodata, adhibemus. Quin & ſi fortè lapis veſicæ cervici impactus urinæ exitum inhibeat, ſupino decubitu, cruribúſque elevatis, & agitato corpore erit excutiendus, tandémque ſi nullus indè eveniat ſucceſſus immiſſo cathetere in veſicæ cavum erit repellendus.

ARTIC. XXIII.

DIæteticis itaque atque pharmaceuticis remediis jam breviter excuſſis, ſupereſt ut ultimum illud, ſcilicet chirurgicum jam exponamus.

Venæ ſectionem, ſi plethora, vel nimius ſanguinis æſtus adſunt, ex uſu poſſe eſſe ſtatuimus.

Cucurbitulas in regione lumbari poſitas, in dolore nephritico calculum unum vel plures ad veſicam derivaſſe, experientiâ ſæpiùs obſervatum.

Si veſicæ lapis major ſit quàm ut expelli queat, nec defectu requiſiti ad id medicaminis reſolvi poſſit, ſi atrocitas morbi nullis medicamentis ſuccumbat, tunc duriori nodo durus adhibendus eſt cuneus.

Circulatores plerumque enim omnes ridemus hîc & Empiricos, qui calculum veſicæ medicamentis ore aſſumptis terere fabulantur: idem evincunt literæ paucis jam elapſis diebus ad nos datæ.

I. G. Eques Auratus,

IOANNI GROENFELDIO, M.D.

S. D.

CUM mihi in mentem venit, cum quo mihi res impræſentiarum agenda eſt, viro nempe eruditione & experientiâ notiſſimo, confiſus ſpero, quod non me argues vel ingratitudinis, vel imprudentiæ, cùm de ſalute filii ſollicitus eſſem, libentiſſimè enim vellem, ità me movente paterno affectu, & naturali στοργῇ, *ut qui Tyrannidem tantam ſubiit, modo leniſſimo ſanaretur, ideóque ſanè ſpes mihi affulſit major, quod inveni quendam (qui Veſtras fuit, qui in Arthritide & Hydrope curandis, & nuperrimè quoque in comminuendo calculo, ſummus voluit eſſe myſta, ſolâ ſpe lucri, fractis omnibus pudoris repagulis, ahenea jam diu fronte fuit indutus) qui affirmavit intra viginti dierum ſpatium ſe potuiſſe* frangere *& expellere calculum, per medicamenta intus aſſumpta, etiamſi calculus tantus eſſet, ut pugni magnitudinem excederet: ſed ah!*

quanta

quanta de ſpe decidi cum filio meo, cum fallacia & impudentia ignorantis Empirici miſerè fallebamur, & filius meus adhuc ſubit torturam calculi graviſſimam.

Ad Te itaque, tanquam ad aſylum, confugio, opem implorans veſtram, ut tentares an calculum in veſica concretum invenire poſſis, & ſi invenias, ut eandem adhibeas curam, quam (cum bono Deo) habuiſti, reſpectu fratris ejus Senioris, quem biennio abhinc per Lithotomiam à calculo liberaſti, & manet adhuc in perfecta valetudine.

Deum precor ut Reipublicæ bono Te diu velit ſuperſtitem eſſe & valere.

Noſtra Reſponſio.

Eximie Domine,

Accepi Literas à Te 2 Martii 1684. *datas, quibus certior factus ſum de bonâ valetudine filii Tui, natu majoris (quem non ità pridem à calculo σὺν Θεῷ liberavi.) Sed me ſtatim dolor aggreſſus eſt, cùm literis iiſdem percepi, filium tuum juniorem eodem malo oppreſſum eſſe, quo priùs ſenior afflictus fuit, quem (veſtrâ me invitante Dominatione) hodie viſitavi & calculum inveni, juglandem magnitudine excedentem, ſolidum etiam & confirmatum.*

Quoad iſtum, cujus audaciâ fuiſti ſeductus, benè novimus Thraſonem eſſe vanum, & qui gloriari ſolet de rebus impoſſibilibus & extra ſphæram activitatis humanæ poſitis, nec erubeſcet de rebus etiamſi turpiſſimis; qui nihil honoris vel ingenuitatis habet, nihil quoque ipſi detrahi poteſt. Ingentem offendimus talium Impoſtorum gregem, pernicioſam hominum fæcem, qui ruditate & inſcitiâ ſuâ imponentes, & in circulis civitatum verſantes, vaniſſimo verborum ſtrepitu panaceæ miracula jactant.

tant. His verò mendacibus, & inanibus Medicaſtris præſtaret tacere, quàm in detrimentum proximi nociva remediorum crepitacula credulis obtrudere. *Ten Rhyne Tractat. de Arthr.*

Quod ad nos attinet, ut talem licentiam nobis nunquam aſſumemus, ità in aliis & contemnendam & ſupprimendam duximus.

Id nobis aſtipulavit jure nobiliſſimus ipſe Galenus, Medicorum Princeps, qui aſſerit quòd medicamentum integris viribus veſicam attingere non poteſt, atque ſi concedamus attingere poſſe, vis medicamenti infringitur tum amplitudine veſicæ, tum involucris & pituità multâ quâ circumvolvitur.

Itaque jam tandem ad ultima remedia progredimur, quæ ſi tentanda ſunt, exectio inſtituenda eſt (de qua vid. Paræum, Schultetum, Hildanum, Cornelium Celſum, *&c.*) diebus verò aliquot antea, victu corpus præparandum eſt, ut modicos ſalubréſque cibos & minimè glutinoſos aſſumat, & inter hæc ambulandi exercitatione utatur, quò magìs calculus ad veſicæ cervicem deſcendat, ut ipſe Celſus.

Cujus rei ubi fides eſt, pridie id corpus tenui victu nutriendum, & tunc loco calido curatio adhibenda eſt, quæ diverſis modis ordinari poteſt.

PRIMUS apparatus vocatur minor, qui poſitionem ægri continet, & videtur αὐτοψία apprimè exprimi, ut hâc figurâ demonſtratur.

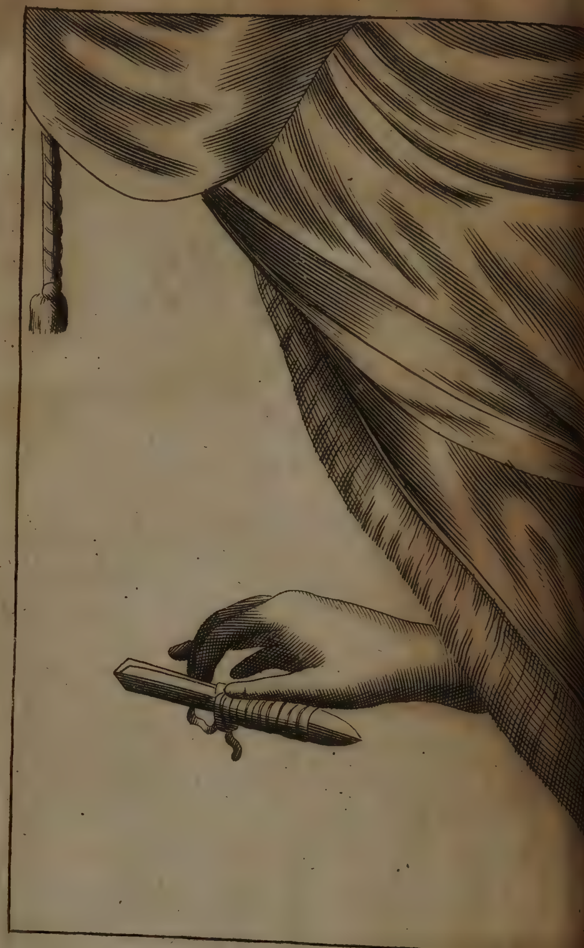
Omnibus itaque præparatis index & medius digitus manûs ſiniſtræ in anum immittuntur, dextrâ manu venter inferior verſus veſicam deprimitur. (à violenta compreſſione hîc ſummoperè cavendum, hinc enim atrociſſimi dolores, inflammationes, immò ipſa gangræna.)

Ex quibus evenit, ut in anguſtum compulſa veſica faciliùs calculus capi poſſit, quo capto in perinæo ſuper calculum fit

incиſio,

P. 52

inciſio, digitíſque, ſi minor ſit lapis extruditur, ſin verò major, hamulo extrahitur.

Minimè feſtinanter hac in re agendum, ſed ità, ut quam maximè tutò id fiat, nam læsâ veſicâ nervorum diſtentiones cùm periculo mortis excitat.

SECUNDUS eſt Hildani, qui fit hoc modo: omnibus præparatis, Medicus catheterem, (non talem intelligo, quali ad urinam ſuppreſſam utimur; ſed qui ſulcum ſeu foſſam habet, vid. Paræum, lib. 17. cap. 44.) in veſicam immittit ſuper calculum, tum novaculâ (qualis hic eſt delineata) media ſui parte obvolutâ, inciſionem facit ad catheterem uſque, poſtmodum ſuper catheterem ſive itinerarium per vulnus conductorem immittit, catheterem, ut virga ſit libera, extrahit, conductore, ſi ſit opus, vulnus dilatat, túmque per latus conductoris cochlearia immittit, extracto conductore, immiſſóque in anum digito, hamulo prehendit & extrahit (Tortorem) calculum, ſive integrum, ſive fruſtulatim, ſi nempe major juſtò aut tenerioris compaginis fuerit.

TERTIUS MODUS, quando modo præcedenti vulnus eſt inflictum, ſuper conductorem tenaculam immittit, quo extracto

extracto prehendit Medicus calculum, & ſic eum extrahit, quod locum habere poteſt, cùm lapis hamulo extrahi nequeat.

QUARTUS operandi modus Lithotomia Franconina appellatur, ab Authore Petro Franco, qui fit hoc modo:

Inciſione præcedenti modo factâ, circa extractionem calculi nihil molitur Lithotomus niſi calculus in vulnere compareat, ſed vulnus more ſolito ligat, poſt aliquot dies (niſi calculus ſuâ ſponte per vulnus excidat, quod ſibi in ſua praxi aliquoties accidiſſe dicit inventionis hujus Author Petrus Francus) calculum extrahere conatur, qui operandi modus locum debet habere, quando æger eſt valde debilis, ut judicat Hildanus.

QUINTUS Modus eſt cùm calculus eſt tam magnus, ut per vulnus in collo veſicæ factum, tranſire non poſſit, niſi ſubſtantia membranea veſicæ, vel ejus ſphincter lædatur: quod Author Petrus Francus non proponit, ut ipſum aliquis imitaretur, Sed in caſu tanquam deſperato, coactus precibus parentum infantis, in quo operationem inſtituebat, fecit.

Æger erat infans bimulus, qui calculum ovo gallinæ non minorem in ſuo gerebat corpuſculo (in adultis hanc operationem

tionem locum non habere vult notari Author) ſectionem inſtituebat in inguine & ſuperiore oſſis pubis parte, ut fere partus cæſareus fit, & ſic fundum veſicæ transfodiebat, & extrahebat calculum.

Infans quamvìs maximè debilitatus, fuit reſtitutus, & vulnus ſanatum: tale Hildanus alibi in ſuis obſervationibus quoque commemorat exemplum.

SEXTUS & ultimus modus fit inſtrumento quod excogitavit Hildanus: factâ eo modo (uti dictum) inciſione, immittit per vulnus ſuum inſtrumentum ſuper calculum, illud quando eſt immiſſum dilatari poteſt (inſtar inſtrumenti quod Speculum matricis vocamus) poſt dilatationem conatur Medicus calculum apprehendere, apprehenſúmque extrahere.

Pariſienſis ille Lithotomus, cui Collet nomen eſt, plurimos hoc modo ſatìs feliciter ſecuit, ex cujus, ut & aliorum curioſa inſpectione tantùm profecit Tractatuli hujus Author, ut hunc cum cæteris quoque Operationis modis aggreſſus fuerit, & adhuc quotidie peragit.

In fœmineo Sexu, ſive ſit Virgo, ſive nupta, longè minori negotio, & citra ſectionem magnámve ſanguinis effuſionem, hanc operationem inſtituere & peragere

licet:

licet: quia veſicæ foramen in pudendo ſtatim occurrit viſui, ſufficit ſolum catheterem immittere, & infra ejus ſulcum dilatatorium inſtrumentum indere, denique forcipe lapidem extrahere: Interdum tamen ob calculi nimiam quantitatem in veſicæ orificio parva inciſio facienda eſt, à qua nihilominus, ut & à nimis violenta dilatatione, periculum metuendum eſt, ne læſo ſphinctere, ſequatur involuntaria urinæ emiſſio.

ARTIC. XXIV.

JAM ſequitur, ut, extracto calculo, agamus, qua ratione ſit regendus æger, non ſtatim ille in lectum erit reponendus.

Si valens fuerit corpus, nec magnopere vexatum, ſinere oportet ſanguinem fluere, quo minor inflammatio oriatur.

Tunc deſidere debet in ſemicupium, ità ut à genibus ad umbilicum aqua teneat (cætera veſtimentis circumdentur) quo ſanguinis hæmorrhagia ſiſtatur.

In corpore imbecilliori hæmorrhagia ſtatim ſiſtenda erit, agglutinanda aliquando cucurbitula & inguinibus & coxis, & ſuper pubem, ſi ſanguinis fluxus cohiberi nequeat, qui ſi cohibitus, æger reſupinus in lectum collocandus eſt.

Venter

Venter interim inferior ab umbilico ad lumbos, itidem & pudenda, oleis convenientibus paululum calefactis optimè inungatur.

Vulneri linteolum duplex vel triplex, aſtringenti medicamento madens, imponatur; cannula aliquando vulneri immittitur, quâ arenulæ & ſanguis extravaſatus poſtmodum commodius expurgetur, per illam & ſipho quoque immitti poteſt, quo, neceſſitate urgente, veſica ſyringetur, ſicque continuò excernatur, quicquid præter naturam in ea continetur.

Si Lipothymia ſuperveniat, cardiacis removeatur, ægérque placidè ad quietem reducatur, qui niſi obrepat, anodinis mitioribus promovendus.

Sicque, ſi vires ferant (hæc ipſa Celſus ῥητῶς tradit) interpoſitis viginti quatuor horis, balneum iterum ingrediendum, & pro virium conſtitutione in eo demorandum, ſi ſudor aliquis erumpat, ſpongiâ detergendus erit.

Inter hæc ſi ſomnus blandior æqualíſque reſpiratio adſint, ſi lingua ſit madens & modica ſitis, & venter infimus ſedit, & mediocris cum modica febre dolor, curationem feliciter procedere, certum eſt.

Denique, quantum poſſibile eſt, & cibis & medicamentis allaborandum eſt, ut

natura,

natura, quæ ſaluberrimum balſamum ſuppeditat, corroboretur, ſicque vulnus conſolidetur.

ARTIC. XXV.

OMnibus itaque, ad renum & veſicæ calculum pertinentibus hucuſque breviter deſcriptis, unicum ſupereſt, nempe modus eximendi calculum ex urethra, quem breviter deſcribemus.

Contigit aliquando, ut calculus exiguus è veſica excludatur, in urethram tamen illapſus, ibidem ſiſtitur, urinæque iter occludit.

Quo in caſu omnia remedia tentanda & applicanda, quæ apta nata ſunt calculum educere abſque ulla inciſione.

In horum Numero Primò occurrunt medicamenta diuretica, emollientia, fomentationes, inſeſſus in balneum, qui ſunt relaxantis qualitatis, quorum ope calculum non infimæ quantitatis eduximus ex urethra ingenioſiſſimi admodum Viri, Equitis Aurati, & Regi à rebus caſtrenſibus Architecti.

SECUNDUS modus eſt extenſio urethræ per flatum, ligando eam virgæ partem, quæ juxta pubem eſt, eodem modo, quo

quo frequenti uſu fuit apud *Ægyptios*, urethrâ nempe ità dilatatâ, liberior exitus calculo patet.

TERTIUS modus ſugendo efficitur, cum maximo conatu ſpiritum trahendo, lapis ſimul attrahitur.

QUARTUS modus eſt comminuendi calculum, ope tenaculæ & ſpecilli (de quibus vide Paræum, Hildanum, Schultetum) qui cum ſucceſſu ſæpius efficitur, ideóque maximè laudandus eſt.

Hæc verò ſi fruſtranea ſint, ultimò tandem fiat inciſio: inter Authores ſumma diſputatio eſt de loco, in quo inciſio hæc facienda eſt.

Quidam eligunt partem lateralem, cavendo, nè inferiorem ſecando, fiat fiſtula; aliqui partem inferiorem, nè corpora nervoſa offendantur.

Quod ad nos attinet, utrumque modum tentavimus, curam invenimus faciliorem, neque ullum ægris fuiſſe detrimentum, percepimus, cùm inciſionem fecimus in parte nervoſa laterali: inciſione factâ, calculus unco ſubtiliſſimo & tenerrimo educi poteſt.

Quibus jam peractis, vulnera poſt extractionem calculi (ſive veſicæ ſint, ſive urethræ) curanda ſuperſunt, de quibus abunde

abunde ſcripſerunt Practici, ideóque & ea impræſentiarum mittimus, & pedem hic ultimum ſiſtere voluiſſemus, niſi plurimum me rogaſſet Typographus, ut tractatui huic adeò brevi aliquid adderem, quod utilitati ejus, & bono publico inſerviret, non didignatus ſum deſiderio ejus additamento quodam homogeneo reſpondere.

ARTIC. XXVI.

MIHI itaque cogitanti & revolventi prædicta, nihil magìs adæquatum, aut conſonum magìs apprehendi, quàm ut brevem aliquam veſicæ deſcriptionem annecterem anatomicam.

Cuilibet enim Lithotomo incumbit, ut ſubjectum operis ſui non ſolùm ſit ei notum, & naturam illius generalem intelligat, ſed & omnes ejus proprietates, & quæ maximè ad opus perficiendum conducunt, ità nimirum ſuffragante Veſlingio his ipſis ferè verbis, nec audacia in opus tam arduum præcipitabit, nec metu trepidabit.

Veſicam itaque quod attinet *urinariam* in infimo ventre ſitam habemus, oſſe pubis, oſſe ſacro, & oſſe coxis circumdatam, in ea ſcilicet hypogaſtrii cavitate quæ pelvis nominari conſuevit, quod à natura ità com-

comparatum invenimus, ut tenues ſeroſáſque ſanguinis partes à renibus ad eam defluentes, reciperet, & tandem vel onere gravantes, vel acrimoniâ pungentes, expelleret.

Veſica hæc in maſculis ſita eſt ſuprà inteſtinum rectum, & *collum* ejus eidem inteſtino atque etiam glandulis proſtatis annexum eſt; Figura ſua lagenam inverſam referens, utpote paginâ aversâ demonſtratur.

In fœminis ſuperjacet utero, cujus pars anterior vaginæ & oſſibus pubis alligatur.

Ligamentum à fundo veſicæ porrigitur ad umbilicum, cui inſertum eſt & annexum, (apud Anatomicos Urachus dictum) quod veſicam tenet ſuſpenſam, & impedit, quo minùs ejus collum nimis premeretur, nec incumbentium inteſtinorum pondere devolveretur, duplicatura etiam peritonæi, intrà quam delitеſcit veſica, eidem huic uſui ſummoperè inſervit.

Quod ad amplitudinem attinet, veſica, urina vacua, non excedit pugni magnitudinem in adultis, ſed cùm urina repleta eſt, grandior fit, ità ut aliquando, violenti ori diſtentione in ſuperiori parte oſſis pubis deprehendatur.

Pars Recti
Inteſtini.
Detruſor urinæ.
Sphincter

Anno nuperrimè elapſo, non procul à Londino in oppido Depthfordia (vulgò Depthford) juxta Greenvicum, puerum vidimus, qui tantam urinæ ſuppreſſionem habebat, ut veſica illius ad umbilicum proximè pertingebat, & venter tumebat, ut in gravidis fieri ſolet. Urina ſuprà modum oppreſſa, tandem exitum violentum ſibi fecit (eo loco ubi carnoſa urethræ valvula eſt) in ipſum ſcrotum, cujus membranæ poſt maximam diſtentionem tandem fuerunt diſruptæ & ſic eâdem viâ urina continuo adhuc effluit.

Lithotomus hic velim obſervet, cùm Lithotomiam minori (ut dicimus) apparatu ſuprà digitum adminiſtraturus eſt, quod quando veſica evacuata eſt & corrugatur, facilè digitis (in anum immiſſis) fundum veſicæ unà cum calculo ad collum ejus protrudere poteſt, & ſic calculum ſine ullo periculo poſt factam inciſionem educere: Sed vulnus in fundo veſicæ vel parte ejus membranea mortale eſt (Κύςιν διακοπέντι θανατῶδες. Hipp. Sect. 6. Aph. 18.) ob conſenſum ſcilicet nervorum, vix unquam ad ſanitatem reducitur.

In homine unica tantùm naturaliter reperitur veſica; Riolanus tamen cum aliis obſervat duplicem ſe inveniſſe veſi-

cam, vel ſaltem ſepto intermediò diviſam. vid. Bauhin. in Theatr. Anatom. lib. 1. cap. 31.

Quod ad ſubſtantiam veſicæ attinet, partim membranoſa partim carnoſa reperitur, mirabili Dei (Summi illius Opificis) fabrica, ut illius fundum etiam & totum corpus nervoſum extendatur, multúmque urinæ contineat, & beneficio partis muſculoſæ contrahatur iterum & corrugetur.

Collum ejus muſculoſum eſt & fibrarum ope (ad inſtar ſphincteris) veſicam aperit & occludit, & impedit nè involuntariè urina effluat: In viris longius, anguſtius magíſque incurvatum eſt; in fœminis verò brevius, amplius & magìs rectum reperitur.

Juxta ejus ſphincterem duas natura produxit glandulas (*proſtatas dictas*) quæ etiam veſiculæ ſeminales appellantur, in quibus poſt perfectam elaborationem ſemen virile repoſitum eſt, atque uſui neceſſario reſervatur.

Lithotomi eſt harum partium ſummam cautionem habere, Sphincteris ſcilicet & veſicularum ſeminalium. Læſo enim ſphinctere in poſterum fiet involuntaria urinæ emiſſio; læſis etiam glandulis ſeu veſiculis ſeminariis, in futurum forſan

forſan ſterilis erit, & ad generationem ineptus, licèt à calculo liberatus.

De tribus veſicæ foraminibus, ingreſſui & egreſſui urinæ dicatis, de venis & arteriis (ab hypogaſtricis) de nervis *in collo veſicæ*, ab oſſe ſacro, & à nervorum ſexti paris conjugatione *in corpore veſicæ*, nihil dicere hîc volumus, de iis enim accuratè ſatìs ſcripſerunt Anatomici, ad quos Studioſum Lectorem mittimus, nos tantùm ea obſervari hîc voluimus, quæ Lithotomis imprimis obſervanda ſunt, hoc ſolum ſtudendo, ut quæ neceſſaria & maximè utilia ſint humano generi, compendioſè divulgare poſſimus: quod ſi aliquid vel omiſſum, vel circa aliquod erratum fuit, humanis erroribus ſubjecti ſumus, nec dubitamus, quin omnes ingenui præſentis ætatis Viri condonent, & vel ipſi aliquid perfectius producant, vel poſteris emendandum relinquant. Horatianum illud coronidis loco ponam,

——Si quid noviſti rectius iſtis,
Candidus imperti, ſi non his utere mecum.

POSTSCRIPTUM.

CUm Typographus tractatum hunc typis mandâſſet, & perfectè compleviſſet, ab ingenioſis quibuſdam hujus Civitatis viris, nobis relata eſt hiſtoria Viri verè digniſſimi τȣ̃ μακαρίτȣ, *Thomæ Adams*, Equitis Aurati, Aldermanni, ac quadraginta annis abhinc circum circa elapſis Prætoris hujus Civitatis nobiliſſimæ, qui annos octoginta duos agebat antequam moreretur.

Vir erat ſummæ quidem moderationis & temperantiæ, qui, ne in publicis quidem conventibus, ut fideliter accepimus, per quadraginta vel quinquaginta annos, non exhauſit uno tempore plus quàm libram vini gallici rubri, & concludebat omnia cum hauſtu vini Hiſpanici.

In quotidiano & uſu domeſtico quolibet manè exhauſit poculum plenum cereviſiæ lupulatæ ſaccharo commixtæ.

 Per

Per multos annos, quibuſdam temporibus dolorem ſenſit in urinæ excretione circa perinæum, rarò guttatim & cum acrimonia urinam emittebat.

Paucis ante mortem horis nullum habebat mingendi deſiderium, nec ullum patiebatur veſicæ diſtentionis dolorem.

Ad dormiendum tandem admodum propenſus fuit, acſi narcotica aſſumpſiſſet, & ſic intra viginti quatuor horarum ſpatium vitam cum morte mutavit Vir ille admirandæ quidem patientiæ & gravitatis Senator, Civitatis hujus magnum decus & ornamentum.

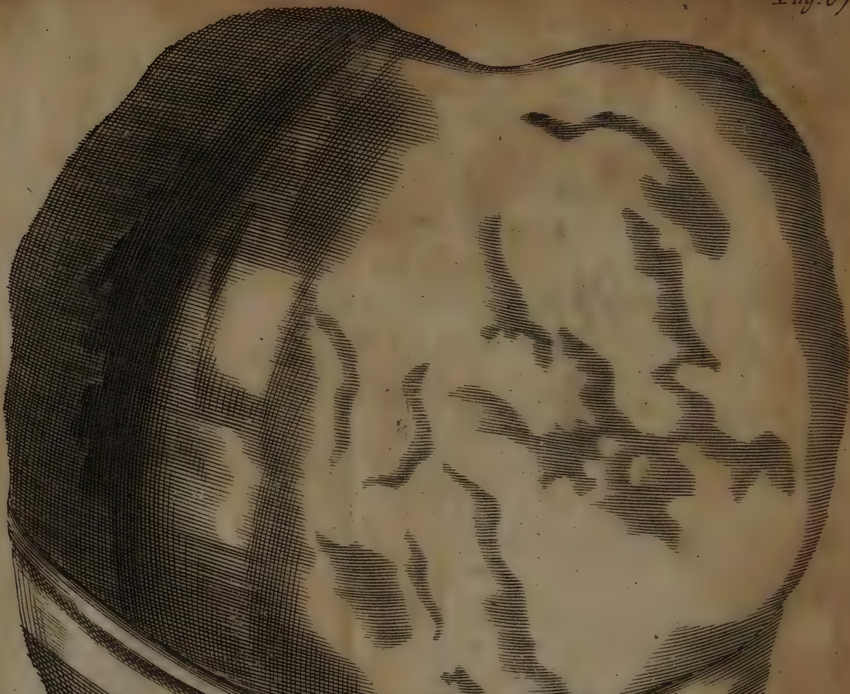
Obiit viceſimo quarto Februarii.

{ *Ætat. ſuæ* 82.
Æræ Chriſtianæ
1667. }

Poſtquam diſſectus erat à Chirurgo notiſſimæ experientiæ Do. Hollier, veſicam invenit urina vacuam, ſed calculo (pyri majoris figuram repræſentante) inuſitatæ & incredibilis magnitudinis impletam *,

* Hæc ad pag. 34. immediatè poſt primum paragraph, addantur ad hæc verba, *Minimè dum vivunt attingendi.*

viginti

viginti quinque unciarum ponderi & dimidiæ reſpondentem, cujus delineationem hîc apponendam curavimus. Canalem habebat calculus ab ea parte inferiori, quæ inteſtinum rectum ſpectat, per quem tranſitus liber urinæ patuit.

Curioſa inſpectione, ſummâ etiam obſervatione non indignum videtur, quod canalis hic ortum ſuum duxit non procul ab illo loco, ubi uretheres implantantur veſicæ, juxta ejus collum, urina quippe ab uretheribus deſtillans hunc ſibi paraverat canalem.

Nos etiam opinamur, urinam hunc ſibi canalem feciſſe, cùm primùm minor fuit calculus, nec prorſus tamen abnuimus, quin proceſſu temporis canalis hic exactior & amplior redditus fuit ab urina, (calculoſa materia imprægnata) juxta notiſſimum illud;

Gutta cavat lapidem, non vi, ſed ſæpè cadendo.

Sic enim liberum ſibi fecit tranſitum ad ipſam uſque urethram, canalis enim formam habet ſemicircularem, in medio etiam circa partem deſcendentem

novus

novus alter prorumpebat canalis, & per hanc viam urina libera ad urethram vergebat, atque excernebatur, abſque ullo ferè incommodo aut pœna graviori.

Hujus canalis cavitas adæquata fuit Venæ cuivis majori ſecundùm longitudinem in medium diſſectæ, utpotè delineatione priori oſtenditur.

Hiſce jam præmiſſis, quæ puram putam Hiſtoriam ſpectant, proximum eſt ut cauſas ſcrutari conemur, quibus veritas, quæ in fundo latitare ſolet, clarior emergat, & oculis magìs appareat.

Primò itaque opinamur cereviſiam illam lupulatam ſaccharo commixtam, quam per quinquaginta annos quolibet tempore matutino largiori hauſtu aſſumpſit, cauſam fuiſſe calculi ad tantæ magnitudinis inſtar excreti.

Quod ad dolores illos attinet, quos aliquando paſſus eſt, & quales ſtranguria afflicti ſubire ſolent, à calculo habuit, ſed longè illi fuiſſent vehementiores, & quidem intolerabiles, niſi ab illius canalis beneficio (quaſi Θεοῦ ἀπὸ

μηχανῆς ſubſidio adjutus) auxiliatrices & obſtetricantes opes ad urinæ facilio-rem excretionem habuiſſet, immò certo certius, niſi hic adfuiſſet, multis antea annis diem obiiſſet.

Cur tandem in ſoporem inciderit, ambigimus, cauſam tamen ejus concipimus quod ſanguis ejus, vel forſan quod ſerum nimìs craſſum fuit, unde ordinaria ſeri ſecretio & colatura in renibus, non ut antea effici potuit, ſed potius revertens, cerebri ſubſtantiam meningúmque poros, ſuo pondere premens & gravans, ſomnolentiam in ipſo excitavit (uti novimus illud frequenter accidere ab humoribus aqueis pituitoſis, & frigidis) undè ſpiritus animales antea ſatìs agiles, deiǹ verò torpidi minúſque mobiles, in ventriculis cerebri detenti, vicinóſque nervos diſtendere non valentes, ſoporem pepererunt, ſicque fractis viribus, vitam cum morte commutavit.

Hæc itaque ſunt, quæ à *Gulielmo Adams*, Equite Aurato, Filio Senatoris piæ memoriæ, nobis exhibita fuerunt, conceſsâ etiam poteſtate, ut libello huic

noſtro

noſtro affigerentur quæ unà cum inſculpta admirandi illius calculi delineatione fieri curavimus in perpetuam rei & Viri digniſſimi memoriam.

FINIS.
